

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Plan-m.e.r. bestemmingsplan Buitengebied 2009

Gemeente Lemsterland

3 april 2009

Definitief rapport

9T8690.A0

ROYAL HASKONING

thinking in
all dimensions

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen
+31 (0)50 521 42 14 Telefoon
050-5261453 Fax
info@groningen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Plan-m.e.r. bestemmingsplan Buitengebied
2009
Verkorte documenttitel Notitie Reikwijdte en detailniveau
Status Definitief rapport
Datum 3 april 2009
Projectnaam Plan-m.e.r. Bestemmingsplan Buitengebied
2009 Lemsterland
Projectnummer 9T8690.A0
Opdrachtgever Gemeente Lemsterland
Referentie 9T8690.A0/R005/GENS/BO/Stee

Auteur(s) Drs. Ing. G. Enserink
Gecontroleerd en vrijgegeven Ing. M.F.L Pigge
Datum/paraaf 3 april 2009

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	AANLEIDING PLAN-M.E.R. PLICHT	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Wanneer een plan-m.e.r. plicht?	1
1.3	Plan-m.e.r. voor bestemmingsplan Buitengebied 2009	2
1.4	Procedure plan-m.e.r.	2
1.5	Inhoud van het plan-MER	3
2	BELEID	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Europees beleid	4
2.3	Rijksbeleid	4
2.4	Provinciaal beleid	6
2.5	Gemeentelijk beleid	7
3	REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Reikwijdte	9
3.3	Detailniveau	9
3.3.1	Natuur	10
3.3.2	Landschap en cultuurhistorie	10
3.3.3	Bodem en water	11
3.3.4	Infrastructuur	11
3.3.5	Geluid	12
3.3.6	Geur en luchtkwaliteit	12
3.3.7	Energie	12
3.3.8	Archeologie	12
3.3.9	Aanzet milieuaspecten en beoordelingscriteria	13
4	ALTERNATIEVEN EN AANPAK	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Beschrijving alternatieven	14
4.3	Aanpak milieubeoordeling	15
4.4	Raadpleging	16
Bijlagen:		
Bijlage 1	Juridische toets	
Bijlage 2	Voortoets	
Bijlage 3	Voorstel inhoudsopgave milieueffectrapport	

1 AANLEIDING PLAN-M.E.R. PLICHT

1.1 Aanleiding

De gemeente Lemsterland is bezig met het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied 2009. Het plan is een integrale herziening van het geldende bestemmingsplan buitengebied. Het nieuwe bestemmingsplan betreft deels voortzetting van het huidige beleid, daarnaast vraagt een aantal nieuwe ontwikkelingen om nieuwe keuzes.

Het concept bestemmingsplan buitengebied is op 26 mei 2008 door de gemeenteraad van de gemeente Lemsterland behandeld. De opmerkingen van de gemeenteraad worden nu verwerkt in het voorontwerp bestemmingsplan.

Voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009 dient een plan-m.e.r. procedure gevolgd te worden. Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) beschrijft de te volgen m.e.r. procedure, wat daarin wordt meegenomen (reikwijdte) en op welke wijze het milieueffectrapport (MER) wordt samengesteld (detailniveau). Het MER dient als advies voor het bevoegd gezag (de gemeenteraad) bij de besluitvorming over het vast te stellen bestemmingsplan.

1.2 Wanneer een plan-m.e.r.¹ plicht?

Per 29 september 2006 is de Wet milieubeheer aangepast aan de Europese richtlijn voor de strategische milieubeoordeling. Op grond van deze Europese richtlijn en de Wet milieubeheer dient niet alleen voor projecten, maar ook voor plannen en programma's een m.e.r. te worden uitgevoerd. Dit betreft een zogenaamde plan-m.e.r. De wet is van toepassing op plannen en programma's die wettelijk of bestuursrechtelijk zijn voorgeschreven én die mogelijk belangrijke gevolgen voor het milieu hebben. Dit geldt ook voor bestemmingsplannen.

Meer concreet geldt de plan-m.e.r. plicht voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige besluiten (artikel 7.2, tweede lid, Wet milieubeheer), of;
- wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht vast te stellen plannen, waarvoor een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 (artikel 7.2a Wet milieubeheer).

---

¹ Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de termen 'm.e.r.' en 'MER'. De term 'm.e.r.' staat voor milieueffectrapportage procedure en de term 'MER' betreft het daadwerkelijke Milieu Effect Rapport.

1.3 Plan-m.e.r. voor bestemmingsplan Buitengebied 2009

M.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige besluiten

Voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009 is een juridische toets uitgevoerd² (bijlage 1). Het bestemmingsplan Buitengebied vormt een kader voor één m.e.r. - (beoordelings)plichtig besluit::

de oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijke of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijde gevaarlijke stoffen (nr. 18.2. D-lijst Besluit m.e.r.);

Passende beoordeling Natuurbeschermingswet

In het kader van de plan-MER voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009 is tevens een voortoets³ uitgevoerd conform de Natuurbeschermingswet. In de voortoets is bekeken of er kans is op significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden 'Ijsselmeer' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer' en vervolgens of er een Passende beoordeling noodzakelijk is. De voortoets is opgenomen als bijlage 2 van deze Notitie R&D.

Uit de voortoets blijkt dat er geen significante negatieve effecten te verwachten zijn van activiteiten die rechtstreeks door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Er hoeft derhalve geen passende beoordeling te worden uitgevoerd, het bestemmingsplan is hiervoor dan ook niet plan-m.e.r.-plichtig. Wel zijn er een aantal activiteiten die mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden kunnen hebben. Hiervoor moeten de plannen echter concreter zijn om deze te kunnen beoordelen.

1.4 Procedure plan-m.e.r.

De plan-m.e.r. procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009 verloopt als volgt:

1. Openbare kennisgeving.
2. Raadplegen betrokken instanties over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport.
3. Vaststellen Notitie R&D, waarin reikwijdte en detailniveau van het milieurapport zijn beschreven.
4. Opstellen plan-MER (milieueffectrapport).
5. Kennisgeving en ter inzage legging (ontwerp) plan-MER en ontwerpbestemmingsplan en mogelijkheid tot indienen zienswijzen.
6. Vaststellen definitief plan-MER en definitief bestemmingsplan.

De wettelijke verplichtingen worden onderstaand nader uitgewerkt.

1. Openbare kennisgeving

De openbare kennisgeving van het voornemen een plan-MER voor het bestemmingsplan Buitengebied 2009 uit te voeren, vormt de start van de plan-MER procedure.

² "Juridische toets plan-m.e.r.-plichtige activiteiten voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2009, gemeente Lemsterland", Royal Haskoning, 2009.

³ "Voortoets bestemmingsplan Buitengebied 2009 – Lemsterland", Royal Haskoning, 2009.

2. Raadpleging Reikwijdte en Detailniveau

De volgende wettelijke stap in de plan-MER procedure is de raadpleging over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De gemeente Lemsterland heeft hiervoor deze notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld, dat als basis dient voor de raadpleging. Na vaststelling van deze notitie door B&W, worden instanties geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De gemeente Lemsterland zal ten aanzien van de Notitie R&D tevens een adviesaanvraag indienen bij de Commissie voor de Milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.).

De reacties van de geraadpleegde instanties zullen worden meegenomen in het vervolgens op te stellen plan-MER.

4. Opstellen plan-MER

Nadat de Notitie R&D is opgesteld, wordt het Milieueffectrapport opgesteld. Het plan-MER is een centraal onderdeel van de procedure waarin het voornemen en alternatieven worden beoordeeld op milieueffecten. In het plan-MER wordt ook aangegeven op welke manier monitoring en evaluatie van effecten zal plaatsvinden.

5. Kennisgeving en ter inzage legging (ontwerp) plan-MER en ontwerpbestemmingsplan en mogelijkheid tot indienen zienswijzen

Het plan-MER zal samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd. In het kader van de beoordeling ten opzichte van natuur zal voor de plan-MER een adviesaanvraag bij de Commissie voor de m.e.r. worden gedaan.

In het ontwerpbestemmingsplan wordt in een motiveringsparagraaf beschreven op welke wijze bij de keuzes in het bestemmingsplan rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu.

6. Vaststelling definitief bestemmingsplan en definitief plan-MER

Vaststelling van het definitieve bestemmingsplan en het plan-MER door de gemeenteraad van Lemsterland is voorzien eind 2009.

1.5 Inhoud van het plan-MER

De kern van het plan-MER wordt gevormd door een milieueffectrapport waarin de milieueffecten van de voorgenomen activiteit worden beschreven. Onder milieueffecten worden bijvoorbeeld de gevolgen voor natuur, landschap, recreatie en archeologie verstaan. Daarnaast moeten redelijke alternatieven binnen de huidige, ruim aangegeven, zoekzones worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld.

Het MER bevat de volgende onderdelen:

1. 'Inleiding en aanleiding' en 'Voorgenomen activiteit'.
2. Probleem, doel en eerder vastgestelde plannen.
3. Alternatieven en voorkeursalternatief.
4. Huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
5. Milieueffecten en effectbeperkende maatregelen.
6. Leemten in kennis en monitoring.

Het MER gaat vergezeld van een publieksvriendelijke samenvatting. Het plan-MER zal als bijlage bij het ontwerp bestemmingsplan ter inzage worden gelegd.

2 BELEID

2.1 Inleiding

De beleidsruimte bij het opstellen van bestemmingsplannen wordt door wet- en regelgeving en beleidsregels begrensd. In dit hoofdstuk worden de meest belangrijke kaders, die van belang (co-)mestvergisting in het bestemmingsplan Buitengebied 2009, vanuit de toelichting van het voorontwerp bestemmingsplan aangegeven.

2.2 Europees beleid

Op Europees niveau zijn voor het buitengebied van Lemsterland de Vogel- en Habitatrictlijn van belang. De Vogel- en Habitatrictlijn maken deel uit van Natura 2000, een Europees initiatief om een ecologisch netwerk van natuurgebieden in de Europese lidstaten duurzaam te beschermen. Het beschermingsregime van de Europese Vogel- en Habitatrictlijn is sinds 1 oktober 2005 verankerd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet. Nederland wijst de Natura 2000-gebieden op dit moment aan. In deze paragraaf wordt ingegaan op de voor de gemeente Lemsterland relevante gebieden, die in het kader van de Vogel- en Habitatrictlijn zijn aangewezen respectievelijk aangemeld. De informatie over begrenzing, soorten en habitattypen met betrekking tot de aanwijzingen (Vogelrichtlijn) en aanmeldingen (Habitatrictlijn) blijven van kracht totdat de betreffende Natura 2000-aanwijzingen definitief zijn. Voor het gebied IJsselmeer heeft het ontwerpbesluit in 2007 ter inzage gelegen. Het Natura 2000-gebied IJsselmeer is nog niet definitief aangewezen. Voor het habitatrictlijngebied Rottige Meenthe en Brandemeer zal de procedure voor de aanwijzing in 2009 worden opgestart.

2.3 Rijksbeleid

Nota Ruime

De Nota Ruimte, die op 27 februari 2006 in werking is getreden, bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het kabinet schept ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen.

Het kabinet hanteert als motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. In de Nota Ruimte geeft het kabinet aan welke waarden overal ten minste gegarandeerd worden (de basiskwaliteit) en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft: de Ruimtelijke Hoofdstructuur. In deze Ruimtelijke Hoofdstructuur liggen een aantal belangrijke structuren (stedelijke netwerken, Ecologische Hoofd Structuur (EHS), projecten (Zuiderzeelijn, Schiphol) en gebieden (nationale landschappen) die het rijk van nationaal belang acht.

Buiten de Ruimtelijke Hoofdstructuur zijn provincies en gemeenten in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving en realisering van het ruimtelijk beleid. Het begrip 'basiskwaliteit' dient hierbij (zowel inhoudelijk als procesmatig) als uitgangspunt. Hierna wordt ingegaan op het nationaal ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied en op de thema's landbouw en water.

Landelijk gebied

Het nationaal ruimtelijk beleid voor water en groene ruimte richt zich op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden, de ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit en van bijzondere ook internationaal erkende, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Tevens is borging van veiligheid tegen overstromingen, voorkoming van wateroverlast en watertekorten en verbetering van water- en bodemkwaliteit van groot belang.

Het rijk richt zich in het landelijk gebied op de onderdelen van de Ruimtelijke Hoofdstructuur: het hoofdwatersysteem, de Ecologische Hoofdstructuur (incl. robuuste ecologische verbindingen), de vogel- en habitatrictlijngebieden, natuurbeschermingswetgebieden, nationale landschappen, werelderfgoedgebieden en de greenports. Voor de gemeente Lemsterland is van belang dat het gebied Zuidwest-Friesland aangewezen is als (nader te begrenzen) nationaal landschap. De landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van nationale landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid voor de nationale landschappen. Verder staat het ir. D.F. Woudagemaal in Lemmer op de lijst van Werelderfgoederen van de UNESCO. Het ir. D.F. Woudagemaal ligt buiten het plangebied.

Buiten de Ruimtelijke Hoofdstructuur zijn provincies en gemeenten in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving en realisering van het ruimtelijk beleid in het buitengebied. Het kabinet stimuleert in de Nota Ruimte wel dat meer ruimte wordt geboden aan ontwikkelingen in het buitengebied. Zo wil het kabinet de mogelijkheden voor hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied verruimen. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Zowel hergebruik als (vervangende) nieuwbouw is gekoppeld aan de ontwikkeling van de landschappelijke kwaliteit en realisatie van bijvoorbeeld nieuwe natuurgebieden of extra capaciteit voor waterberging.

Landbouw

Het kabinet vindt een economisch vitale grondgebonden landbouw van belang voor het beheer van het buitengebied. Het rijk ondersteunt de veranderingen in de landbouw onder andere door ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van een duurzame productie te vergemakkelijken. Daarnaast streeft het rijk naar bundeling van de niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw in duurzaam ingerichte en landschappelijk goed ingepaste landbouwontwikkelingsgebieden. Dat geldt ook voor de eventueel daaraan gerelateerde bedrijvigheid. Van provincies wordt verwacht dat zij in hun ruimtelijke plannen meer mogelijkheden voor een bredere bedrijfsvoering creëren en rekening houden met de eisen die de wereldmarkt stelt aan bedrijven.

Water

Water is volgens de Nota Ruimte één van de structurerende principes voor bestemming, inrichting en gebruik van de ruimte. De Nota Ruimte wil met de 'watertoets' de bestaande ruimte voor water handhaven. Voor de waarborging van de veiligheid tegen overstromingen geeft het rijk meer ruimte aan de grote rivieren en aan de kustverdediging. Het rijk wil in het gebied van de grote rivieren de veiligheid tegen overstromingsgevaar handhaven en de ruimtelijke kwaliteit verbeteren. Het rijk stimuleert provincies en gemeenten waar mogelijk ruimte voor water te vinden door combinatie van waterbeheer met andere functies (meervoudig ruimtegebruik).

2.4 Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 2007

In het Streekplan Fryslân 2007 staan de provinciale kaders waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen de komende tien jaar kunnen plaatsvinden. De provincie stuurt daarbij op bovenlokale belangen, met als leidende gedachte: lokaal wat kan en provinciaal wat moet.

Als centraal uitgangspunt van haar ontwikkelingsgerichte ruimtelijke beleid kiest de provincie voor een ondeelbaar Fryslân met ruimtelijke kwaliteit. Het gaat de provincie 'om de kwaliteit fan de romte'. Daarnaast biedt de provincie 'romte foar kwaliteit'. Een ondeelbaar Fryslân benadrukt dat stad en platteland elkaar nodig hebben en elkaar ondersteunen. Een Fryslân met ruimtelijke kwaliteit benadrukt het bovenlokale belang bij het instandhouden en verder ontwikkelen van de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de ruimte, aldus de provincie. Het gaat de provincie vooral om het instandhouden en verder ontwikkelen van de landschappelijke kwaliteiten van Fryslân. De provincie wil een economisch sterk en tegelijkertijd mooi Fryslân. Vanuit dit centrale uitgangspunt streeft de provincie naar onder andere een herkenbaar Fryslân (het vasthouden en versterken van de herkenbare kwaliteiten), een leefbaar Fryslân en een waterbestendig Fryslân.

Het landschap met daarbinnen de vele karakteristieke steden en dorpen en de kenmerkende functies landbouw, natuur, water en recreatie, vormt het kapitaal van Fryslân, aldus de provincie. Dit kapitaal wil de provincie samen met anderen instandhouden en verder versterken. Meer dan voorheen spelen de kernkwaliteiten van de landschapstypen een richtinggevende rol in de totale belangenafweging bij ruimtelijke ontwikkelingen.

De provincie vindt het verder noodzakelijk om de groene en blauwe ruimten te reserveren voor functies die hiermee een directe relatie hebben. Als één van de grondgebruikers zich deels terugtrekt verdient het de voorkeur dat de andere landelijke functies de leeggevallen ruimte opvullen. Door versterkt in te zetten op concentratie van verstedelijking kan de druk op het landelijk gebied worden beheerst. Dat is voor alle gebruikers van de groene en blauwe ruimten van belang, niet in de laatste plaats voor de landbouw.

Verder is het duidelijk dat de verschillende gebruikers van het landelijk gebied elkaar nodig hebben. De landbouw kan niet zonder een goede waterhuishouding, terwijl sommige vormen van natuur niet zonder de landbouw kunnen. Ook natuur is afhankelijk van de waterkwantiteit en -kwaliteit. Daarnaast zorgt de natuur voor de aantrekkelijkheid van gebieden waarvan de recreatie weer afhankelijk is. De provincie zet daarom in op multifunctionaliteit als een belangrijke ruimtelijke oplossingsrichting. Multifunctionaliteit is echter niet overal in dezelfde mate toepasbaar. Er zijn bijvoorbeeld gebieden waar bestaande kernkwaliteiten zo belangrijk zijn dat functiescheiding voorrang heeft boven functieverweving, zoals natuurgebieden met zeer kwetsbare waarden.

Nota Erfgoed

De Nota Erfgoed omvat het provinciaal beleid op het terrein van de cultuurhistorie. Onder cultuurhistorie verstaat de provincie het volgende: "Sporen, objecten en patronen/structuren die zichtbaar of niet zichtbaar, onderdeel uitmaken van onze leefomgeving en een beeld geven van een historische situatie en ontwikkeling" (Nota Belvédère, 1999). De Nota Erfgoed bestaat uit een tweetal afzonderlijke deelnota's: de deelnota Archeologie (vastgesteld in november 2003) en de deelnota Cultuurhistorie en monumentenzorg (vastgesteld in november 2004).

De deelnota Archeologie 2004-2007 omvat interim provinciaal archeologiebeleid; beleid dat geldt tot aan de vaststelling van nieuwe wetgeving op het gebied van archeologie. Inmiddels is de Wet op de archeologische monumentenzorg van kracht. De deelnota Archeologie is daarmee komen te vervallen. In deze paragraaf wordt daarom niet nader op deze deelnota ingegaan.

De deelnota Cultuurhistorie en monumentenzorg 2005-2010 bevat onder andere voorstellen inzake de Cultuurhistorische Kaart (CHK).

Gebiedsplannen

Naar aanleiding van het in het jaar 2000 ingevoerde Programma Beheer zijn er door de provincie nieuwe gebiedsplannen opgesteld. Voor Lemsterland gelden de gebiedsplannen De Zuidwesthoek en Het Lage Midden. Een gebiedsplan omvat per deelgebied de kaders op grond waarvan subsidie kan worden aangevraagd voor natuurbeheer danwel agrarisch natuurbeheer. Per deelgebied is de begrenzing aangegeven van het natuurgebied of beheersgebied, de natuurdoelen en de subsidiabele beheerspakketten. Het gebiedsplan De Zuidwesthoek is met ingang van 1 oktober 2002 in werking getreden. De deelgebieden Lemsterpolders, Uitheingpolder en de Doniagaasterpolder liggen (gedeeltelijk) binnen de gemeente Lemsterland.

2.5 Gemeentelijk beleid

Ecologische basiskaart gemeente Lemsterland

De ecologische basiskaart omvat een digitale kaart - een set kaartlagen met per kaartlaag specifieke informatie - die ecologische informatie bevat over de natuurwaarden in de gemeente Lemsterland. Het systeem heeft tot doel de verspreiding van relevante soorten en waarden met een hoge mate van bescherming aan te geven. Op deze wijze kan beoordeeld worden of een plan of project al dan niet op bezwaren kan stuiten in het kader van de regelgeving op het gebied van natuurbescherming (Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en Ecologische hoofdstructuur).

Aan de hand van de ecologische basiskaart kan een natuurtoets of ecologische beoordeling worden gemaakt. Kleinere plannen en projecten kunnen op basis van de kaart en de bijbehorende toelichting worden beoordeeld. Voor grote projecten en/of kwetsbare gebieden zal aanvullend (veld)onderzoek gewenst c.q. wettelijk noodzakelijk zijn.

Welstandsnota gemeente Lemsterland

Met de welstandsnota, vastgesteld door de gemeenteraad op 28 juni 2004, geeft de gemeente Lemsterland beleidsregels voor het welstandstoezicht. Als gevolg van een aanpassing van de Woningwet (Ww) mogen bouwplannen na 1 juli 2004 namelijk alleen nog maar op basis van een welstandsnota worden getoetst.

De gemeente Lemsterland heeft ervoor gekozen het welstandstoezicht op haar gehele grondgebied van toepassing te laten zijn.

De welstandsnota bevat (dus) welstandscriteria: toetsingskaders, die worden gehanteerd bij de beoordeling van bouwplannen in de gemeente. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in gebiedsgerichte welstandscriteria, criteria voor kleine bouwwerken (de zogenaamde sneltoetscriteria), het toetsingskader voor de grotere (her-)ontwikkelingslocaties en algemene principes.

Archeologische verwachtingskaart en historisch geografische overzichtskaart gemeente Lemsterland

Door RAAP Archeologisch Adviesbureau is een inventariserend archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd in het buitengebied. Het onderzoek heeft geleid tot een gedetailleerde archeologische verwachtingskaart, een archeologische kwetsbaarheidskaart en een historisch geografische overzichtskaart (cultuurhistorische relictenkaart). De archeologische verwachtingskaart is (voor het grondgebied van de gemeente Lemsterland) een verfijning van de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE; provincie Fryslân).

Bestemmingsplan Buitengebied 2009 (voorontwerp)

Het bestemmingsplan Buitengebied 2009 geeft aan dat mestvergisting bij agrariërs in de belangstelling staat. (Co-)vergisting van mest kan een belangrijke bijdrage leveren aan de nationale doelstelling op het gebied van duurzame energie en aan een duurzame ontwikkeling van het platteland. Ook in Lemsterland is er interesse in de bouw van mestvergistings- of biogasinstallaties. In het bestemmingsplan worden mogelijkheden opgenomen voor de bouw van deze installaties.

Voor wat betreft de regeling in het bestemmingsplan is aangesloten bij de handreiking van de provincie. Het oprichten van mestvergistings- of biogasinstallaties wordt binnen de agrarische bedrijfsbestemming - via ontheffing - mogelijk gemaakt als er sprake is van een binding aan de agrarische bedrijfsvoering. Van een binding aan de agrarische bedrijfsvoering is sprake als er sprake is van een binding met de tot het bedrijf behorende agrarische activiteit en/of bedrijfsgronden: de aanvoer en/of de afvoer is 'van' of 'gaat naar' het eigen bedrijf.

3 REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de reikwijdte en het detailniveau van het MER gedefinieerd. Bij het detailniveau worden de verschillende aspecten toegelicht en met welke criteria de effecten van de verschillende alternatieven ten opzichte van de autonome ontwikkeling bepaald zullen worden in het plan-MER.

3.2 Reikwijdte

De geografische reikwijdte van het plan-MER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan Buitengebied in de gemeente Lemsterland. De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. In het onderzoek wordt daarom, indien noodzakelijk, een groter onderzoeksgebied aangehouden. De omvang van het onderzoeksgebied kan per milieuaspect verschillen. De grenzen kunnen theoretisch tot het oneindige worden opgerekt, maar zullen worden bepaald aan de hand van de meningen van de experts.

De inhoudelijke reikwijdte van het plan-MER strekt zich tot de effecten van het gegeven dat bij elk agrarisch bedrijf binnen het bestemmingsplan Buitengebied 2009 een mestvergistingsinstallatie geplaatst kan worden.

3.3 Detailniveau

Het detailniveau richt zich op geaggregeerd gemeentelijk niveau, en gedeeltelijk op niveau van individuele bedrijven. Het is van belang voor bedrijven een kader aan te geven voor mogelijkheden van realisatie van een mestvergisting. Echter, zaken die in het individueel vergunningstraject worden behandeld/meegenomen vallen buiten dit plan-MER. Modellen en berekeningen zullen worden uitgevoerd indien dit noodzakelijk geacht wordt voor het bepalen van kwantitatieve effecten.

Wat is eigenlijk mestvergisting?

Mestvergisting vindt plaats in een afgesloten tank of silo (vergister). Van een afstand lijkt een vergister meestal op een mestopslagsilo met bolvormige afdekking. In de vergister wordt de mest gedurende een bepaalde periode vergist. Bij het vergisten van de mest zetten de van nature aanwezige bacteriën de organische stof om in brandbaar biogas. Dit gas wordt opgevangen in een gaszak bovenin de vergister. Het biogas bestaat voor het grootste deel uit methaan (60%). Dit brandbare gas kan worden gebruikt voor de opwekking van elektriciteit en warmte. De stroom wordt ten behoeve van het eigen bedrijf gebruikt of wordt aan het elektriciteitsnet geleverd. Levering van warmte vindt bijv. plaats bij intensieve veehouderijen.

Met biogas wordt duurzame groene energie opgewekt. Mestvergisting draagt daarom bij aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen (Kyoto-verdrag).

De gasopbrengst is afhankelijk van de soort mest (melkoeien-, vleesvarkens-, zeugen- of kippenmest) die door het bedrijf wordt gebruikt. Hoe meer afbreekbare bestanddelen (organische stof) de mest bevat, hoe hoger de gasopbrengst.

3.3.1 Natuur

Natura 2000

In het buitengebied van Lemsterland zijn twee Natura 2000 gebieden aanwezig het 'Ijsselmeer' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer'. De gebieden zijn via de Natuurbeschermingswet in procedure om te worden aangewezen voor enkele habitattypen (natuurtypen), soorten van de Habitatrichtlijn en vogelsoorten van de Vogelrichtlijn, die op Europees niveau moeten worden beschermd. Voor deze habitattypen en soorten zijn instandhoudingsdoelstellingen in voorbereiding. Hierin staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot het oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen.

Flora- en fauna wet

Plannen en ontwikkelingen kunnen pas aan de Flora- en faunawet worden getoetst op het moment dat de exacte ingreep min of meer bekend is. Om die reden wordt de Flora- en faunawet in deze fase slechts globaal beschouwd. Er vindt een beoordeling plaats op basis van bestaande inventarisatie gegevens, er worden geen veldinventarisaties uitgevoerd.

Toetsingcriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect natuur aan de volgende criteria getoetst.

- Effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied.
- Effect op de PEHS.
- Effect op beschermde soorten Flora- en faunawet.

3.3.2 Landschap en cultuurhistorie

De gemeente Lemsterland herbergt een grotendeels gaaf, afgedekt en daardoor relatief goed beschermd prehistorisch landschap dat tot ver in de Steentijd en vermoedelijk ook nog tot in de Bronstijd zeer geschikt moet zijn geweest voor menselijke bewoning.

In de gemeente Lemsterland zijn een aantal verschillende landschapstypen te onderscheiden:

- 'hooilanden-landschap': Een relatief jonge bewoning in wegdorpen en verspreide bebouwing langs wegen en waterlopen, die samenhangt met de veenontginningen. Er is een wijdmazig wegen- en waterloppennet, soms samenvallende met de veendijken en passend in het opstrekende verkavelingspatroon. De Lemsterpolders, Polder Oosterzee, Polder Zandhuizerveld en Echtener Veenpolder behoren tot dit landschapstype.
- Laaglandstromen: Tussen de veenpolders liggen enkele laaglandstromen, zoals in Lemsterland het Tjongergebied (bestaande uit de Schoteruiterdijken en de Kampen). De zijtak de Kampen is geheel dichtgeslibd en inmiddels in cultuur gebracht. In deze gebieden komen plaatselijk wat veenderijen voor, waar turf is gewonnen en ontginning niet of nauwelijks heeft plaatsgevonden. De Schoteruiterdijken en de Kampen zijn langgerekte open gebieden met enige bebouwing langs de randen. Ook beplanting is tot de randen beperkt en komt spaarzaam voor. De perceelsvorm is min of meer rechthoekig.

- Ruilverkavelingsgebieden: Het gebied ten westen van de Grote Brekken is in het kader van de ruilverkaveling Gaasterland opnieuw ingericht. De oorspronkelijke verkavelingspatronen zijn verdwenen en hebben plaats gemaakt voor een moderne blokverkaveling met regelmatige rechthoekige percelen en verspreide bebouwing.
- Polders: De Lemsterhoppolder maakt qua ruimtelijke structuur duidelijk deel uit van het polderlandschap van de Noordoostpolder. De percelen zijn blokvormig. De Uitheingpolder geeft enerzijds het beeld van een rationele polderverkaveling maar heeft anderzijds, ten gevolge van het petgatencomplex onder langs de Oude Zeedijk, toch een gevarieerde ruimtelijke structuur. De helft van de oppervlakte bestaat uit grasland met een rechthoekige verkaveling. Het overige deel bestaat uit rietland en water. Bebouwing en opgaande beplanting ontbreken.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspecten landschap en cultuurhistorie aan de volgende criteria getoetst:

- Aantasting van landschapstypen en landschapselementen.
- Aantasting van cultuurhistorisch waardevolle elementen en patronen.

3.3.3 Bodem en water

In de gemeente is een uitgebreid stelsel van hoofdwatgangen en boezemwateren aanwezig. De hoogteligging van het maaiveld van de gemeente varieert van 0,50 meter +NAP tot 2,40 meter -NAP. De hoogteligging van het maaiveld neemt van west naar oost af. In het westen is dit een vrij geleidelijke overgang. In het oosten van de gemeente zijn over korte afstanden grote hoogteverschillen aanwezig. Dit is een gevolg van de vervening van grote delen van dit gebied. Daardoor ligt het maaiveld plaatselijk op 2,40 meter beneden NAP.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect water aan het volgende criterium getoetst:

Risico op negatieve effecten voor bodem, grondwater en oppervlaktewaterkwaliteit.

3.3.4 Infrastructuur

Belangrijke (boven)regionale ontsluitingswegen zijn de rijksweg A6 (Joure - Lemmer - Emmeloord) en de provinciale wegen N359 (Balk - Lemmer), de N354 (vanaf de A6 afslag 18 richting Sneek), en de N924 (vanaf de A6 afslag 18 richting Heerenveen).

Er wordt aangenomen dat de verkeerstoeename door mestvergistingsinstallaties minimaal is, aangezien ze bij individuele agrarische bedrijven kunnen worden geplaatst als onderdeel van de bestaande agrarische bedrijfsvoering.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect infrastructuur aan de volgende criteria getoetst.

Verandering van verkeer op de wegen.

3.3.5 Geluid

Door de realisatie van mestvergistingsinstallaties is er mogelijk vergroting van een toename aan geluid. Dit wordt vooral veroorzaakt door ventilatoren en voermachines. Daarnaast kan ook (vracht)verkeer een bijdrage leveren aan geluidsoverlast.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect geluid aan het volgende criterium getoetst:

Toename/afname geluidshinder.

3.3.6 Geur en luchtkwaliteit

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. Sinds 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit (Wl) van toepassing (vervangt het Besluit Luchtkwaliteit 2005). De Wet Milieubeheer, 5.2 luchtkwaliteitseisen geeft grenswaarden voor stikstofoxide (NO), stikstofdioxide (NO₂), koolmonoxide (CO), fijn stof (PM10), benzeen (C₆H₆), zwaveldioxide (SO₂) en lood (Pb).

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect geur en luchtkwaliteit aan het volgende criterium getoetst:

- De concentratie NO_x en PM10 ter plaatse van de locaties
- Verwachte geurhinder
- Invloed ammoniakemissie

3.3.7 Energie

Een (co-)vergistingsinstallatie draagt bij aan de nuttige toepassing van mestafvalstoffen door dit om te zetten in stroom.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het plan-MER worden voor het aspect energie aan het volgende criterium getoetst:

Energieopbrengst in kWh

3.3.8 Archeologie

Door RAAP Archeologisch Adviesbureau is een inventariserend archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd in het buitengebied. Het onderzoek heeft geleid tot een gedetailleerde archeologische verwachtingskaart, een archeologische kwetsbaarheidkaart en een historisch geografische overzichtskaart (cultuurhistorische relictenkaart).

De gemeente Lemsterland herbergt een grotendeels gaaf, afgedekt en daardoor relatief goed beschermd prehistorisch landschap dat tot ver in de Steentijd en vermoedelijk ook nog tot in de Bronstijd zeer geschikt moet zijn geweest voor menselijke bewoning.

Hier zijn nog veel archeologische verrassingen te verwachten. Een eerste aanwijzing voor die verwachte archeologische rijkdom is het grote aantal boringen met houtskool.

In het buitengebied van Lemsterland zijn gebieden te onderscheiden met een hoge archeologische verwachting. De archeologisch waardevolle gebieden moeten archeologisch worden onderzocht voordat activiteiten plaatsvinden die schade kunnen aanbrengen. Omdat dit van belang is op bedrijfsniveau en niet op planniveau wordt archeologie niet meegenomen in het plan-MER.

3.3.9 Aanzet milieuaspecten en beoordelingscriteria

Milieuaspect	Beoordelingscriteria
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied • Effect op de PEHS • Effect op beschermde soorten Flora- en faunawet
Landschap en cultuurhistorie	<ul style="list-style-type: none"> • Aantasting van landschapstypen en landschapselementen. • Aantasting van cultuurhistorisch waardevolle elementen en patronen
Bodem en water	Risico op negatieve effecten voor bodem, grondwater en oppervlaktewaterkwaliteit.
Infrastructuur	Verandering van verkeer op de wegen.
Geluid	Toename/afname geluidshinder.
Geur en luchtkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • De concentratie NOx en PM10 ter plaatse van de locaties • Verwachte geurhinder • Invloed ammoniakemissie
Energie	Energieopbrengst in kWh

Als basis voor de effectbepaling zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van kwantitatieve gegevens. De uiteindelijke beoordeling van de effecten zal een kwalitatieve zijn, waarbij gescoord wordt op een 5 puntsschaal van '- -' tot '+ +'.

4 ALTERNATIEVEN EN AANPAK

4.1 Inleiding

In het plan-MER moeten alternatieven worden onderzocht. Alternatieven moeten zo worden gekozen dat besluitvorming van het bestemmingsplan Buitengebied 2009 optimaal wordt ondersteund met milieu-informatie en dat de beschikbare ontwikkelingsmogelijkheden zo volledig mogelijk worden belicht. Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) is niet verplicht en zal niet in dit plan-MER worden uitgewerkt.

In dit hoofdstuk is beschreven hoe de alternatieven zijn gevormd. Het kader van de alternatieven vormt het bestemmingsplan, waarin alleen de ruimtelijke aspecten worden vastgelegd en daarom zullen de alternatieven enkel ruimtelijk van elkaar verschillen.

4.2 Beschrijving alternatieven

In feite draait het in het plan-MER om de relatie tussen de agrarische bedrijvigheid in het bestemmingsplan Buitengebied en aspecten, zoals lucht, geur, verkeer en landschap en natuur. De realisatiemogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zijn theoretisch, niet bekend is of de geboden mogelijkheden van de wijzigingsbevoegdheid voor (co-)mestvergisting daadwerkelijk worden benut in de planperiode van 10 jaar.

De bandbreedte en de mogelijke effecten van bovenstaande relatie wordt in beeld gebracht door alternatieven:

- **Nulalternatief**
Bestemmingsplan wordt vastgesteld zonder opname van een wijzigingsbevoegdheid voor de realisatie van een (co-)mestvergistingsinstallatie bij ieder agrarisch bedrijf.
- **Maximum realistisch alternatief**
Gebruik maken van de maximale realistische ontwikkelingsmogelijkheden per agrarisch bedrijf voor (co-)mestvergisting met een capaciteit van 82.000 kg per dag, op basis van een expert judgement.
- **Minimum realistisch alternatief**
Gebruik maken van de minimale realistische ontwikkelingsmogelijkheden per agrarisch bedrijf voor (co-)mestvergisting met een capaciteit van 27.000 kg per dag, op basis van een expert judgement.

Bekeken wordt nog of het volgende alternatief ook onderdeel uit gaat maken van het plan-MER:

Wensalternatief

Gebruik maken van een inventarisatie van wat de werkelijke wensen, plannen en ideeën zijn in het buitengebied onder agrariërs ten aanzien van de realisatie van (co-)mestvergisting.

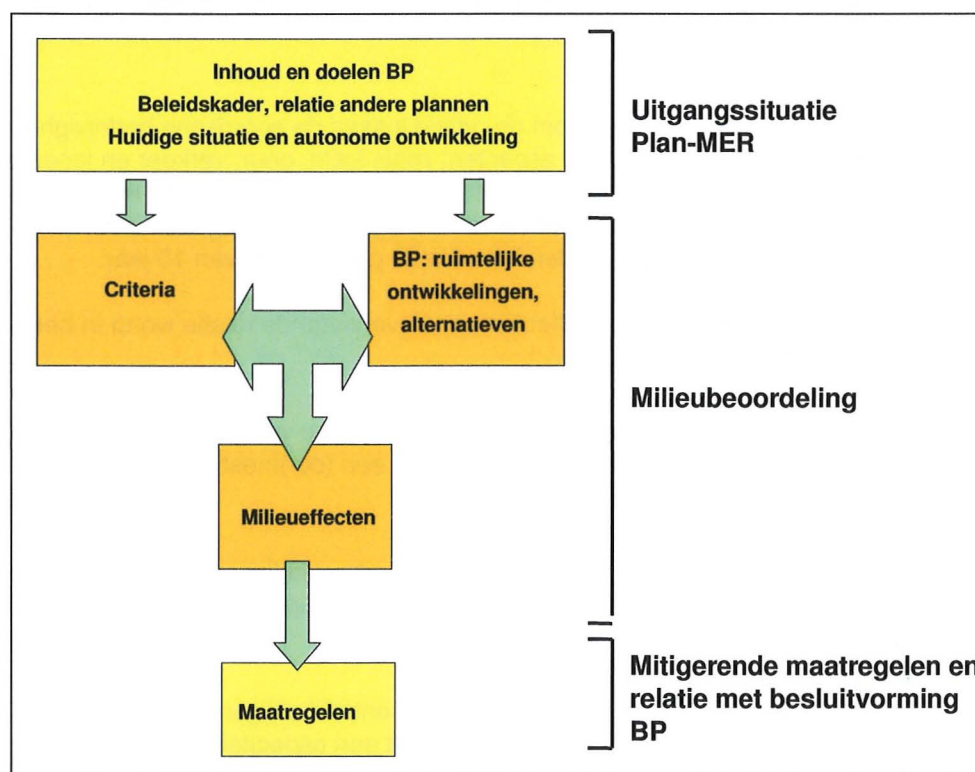
Aanvullende opmerkingen

Reducerende technische maatregelen voor de installaties zijn afhankelijk van de dan heersende (wettelijke) voorwaarden. Het percentage reductie van geur en geluid door reducerende maatregelen zal dus niet als een variant worden gebruikt. Reducerende maatregelen zullen overigens wel worden beschreven in het plan-MER als zijnde mitigerende maatregelen.

4.3 Aanpak milieubeoordeling

De aanpak die ten grondslag ligt aan het plan-MER is in onderstaand figuur weergegeven:

Figuur 4.1 Aanpak plan-MER

De basis voor de effectbeschrijving is een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling indien er geen (grootschalige) ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Lemsterland zouden plaatsvinden. Daarnaast worden milieukenmerken en milieuproblemen in de provincie in beeld gebracht. Beide elementen samen geven de kwetsbaarheid van het milieu aan in relatie tot de mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen. De beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling vindt pragmatisch plaats gericht op de onderwerpen die beoordeeld worden.

Het plan-MER wordt opgesteld op basis van beschikbare informatie. Ontbrekende informatie zal als leemten in kennis en informatie worden opgenomen in het plan-MER en vormt een aandachtspunt voor een eventuele vervolg m.e.r.

Tenslotte worden in het plan-MER de samenhang en de relaties tussen activiteiten en het bestemmingsplan beoordeeld op basis van milieu-impact. Deze milieubeoordeling valt onder de noemer 'cumulatieve effecten'.

In bijlage 3 wordt een aanzet gegeven voor de inhoudopgave van het milieueffectrapport.

4.4 Raadpleging

Voor de procedure van de plan-m.e.r. geven de Europese richtlijn en het Besluit m.e.r. geen concrete voorschriften, met uitzondering van de verplichte raadpleging van bestuursorganen die met het plan te maken kunnen krijgen. Hetgeen inhoudt dat instanties die milieuverantwoordelijkheid voor het gebied hebben, dienen te worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van de plan-m.e.r. Daarnaast bevat het Besluit m.e.r. een aantal extra waarborgen voor plannen die een kader scheppen voor activiteiten in EHS-gebieden en plannen die tevens een 'passende beoordeling' op grond van de Habitatrichtlijn moeten ondergaan. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) moet bij het maken van een MER voor deze plannen verplicht om advies worden gevraagd.

In dit geval wordt vrijwillig om advies gevraagd bij de Commissie m.e.r. Andere relevante overheden die geraadpleegd worden in deze plan-m.e.r.:

- Provincie Fryslân (in het kader van het streekplan en als mogelijk bevoegd gezag voor de toekomstige Wm-vergunningverlening).
- Wetterskip Fryslân (verantwoordelijk voor de waterhuishouding).
- Buurgemeenten.
- VROM-inspectie (vanwege te onderzoeken milieuhygiënische aspecten);
- LNV, Regio Noord (vanwege relatie tussen de (co-) mestvergistingsinstallatie en landbouw en mogelijke effecten op natuur).

Bovenstaande instanties worden verzocht advies uit te brengen over de onderwerpen die in het milieurapport behandeld dienen te worden. Deze raadpleging vindt plaats door het vragen van een reactie op onderhavige Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Op grond van de Notitie en de opmerkingen en aanvullingen zal het milieueffectrapport worden opgesteld.

Bijlage 1

Juridische toets

Notitie

Aan : Gemeente Lemsterland
Van : Mr. Violet Wattenberg, drs. Ing. Gerben Enserink
Datum : 24 maart 2009
Kopie : Ing. Marjolein Pigge, archief
Onze referentie : 9T8690.A0/N002/VIWA/BO/Stee

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

**Betreft : Juridische toets plan-m.e.r.plichtige activiteiten
voortontwerp bestemmingsplan "Buitengebied
2009", gemeente Lemsterland**

1. Algemeen

Op 27 juni 2001 is de Europese richtlijn betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's vastgesteld.¹ Het doel van deze richtlijn is om bij de besluitvorming over plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven. In Nederland is deze richtlijn bekend geworden onder de naam Strategische Milieubeoordeling (SMB).

In september 2006 is de richtlijn omgezet in nationale wetgeving. De Wet Milieubeheer (hoofdstuk 7 Wm) en het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (Besluit m.e.r.1994) zijn hierdoor gewijzigd. Als plannen (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu dan kan een m.e.r. voor plannen (plan-m.e.r.) uitgevoerd moeten worden. Later kan dan alsnog een besluit-m.e.r.plicht bestaan bij de daadwerkelijke realisering van de voorgenomen m.e.r.-plichtige activiteit.

2. Wanneer is een plan-mer verplicht?

Voorafgaand aan besluiten door een overheid is het verplicht om voor bepaalde plannen een plan-m.e.r. uit te voeren. Het gaat daarbij om wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het *kader vormen* voor toekomstige besluit-m.e.r.(beoordelings)plichtige besluiten, zoals genoemd in kolom 4, onderdeel C en D van het Besluit m.e.r. 1994 of;²
- waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van artikel 19f, lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998.³

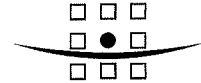
De vraag is echter, wanneer sprake is van kaderstelling. Kaderstelling wordt in de Nederlandse wetgeving niet gedefinieerd. Wel wordt in de parlementaire geschiedenis het volgende aangegeven. Het plan of de onderdelen van het plan moeten, om kaderstellend te kunnen zijn, enige mate van concreetheit hebben. Er moet in elk geval een duidelijke relatie zijn met één of meer activiteiten zoals opgenomen in onderdeel C of D van de bijlage behorend bij het Besluit m.e.r. Met andere woorden, de plannen moeten ten minste 'de toon zetten voor'.⁴

¹ Richtlijn 2001/42/EG, Pb. EG 2001 L 197, p 30 e.v.

² In het Besluit m.e.r. 1994 zijn de bestuursrechtelijk en wettelijk verplichte plannen limitatief opgenomen.

³ Zie hiervoor 'Voortoets bestemmingsplan Buitengebied – Lemsterland', 14 januari 2009.

⁴ Velsen, S.M., *Milieu-effectrapportage bij ruimtelijke plannen: Quo vadis? (deel 1)*. BR 2007/218, p. 927.

In de Wm wordt bepaald dat een plan in elk geval het kader voor een zodanig besluit vormt indien in dat plan een locatie of een tracé wordt aangewezen voor de desbetreffende mer-beoordelings)plichtige activiteit dan wel indien ten aanzien van die activiteit een of meerdere locaties of tracés worden overwogen.⁵

Het gemeentebestuur van Lemsterland ziet zich gesteld voor de vraag of voor het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' een plan-MER moet worden opgesteld.

Aan de hand van het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' is een juridische toets uitgevoerd en beoordeeld of het plan een kader vormt voor toekomstige besluit-m.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten en daardoor plan-m.e.r.-plichtig is. Hierbij is gebruik gemaakt van de toelichting, planregels en verbeelding behorend bij het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009'⁶ en het advies van Witpaard.⁷

3. Reeds gerealiseerde activiteiten

Bij het bepalen van de m.e.r.-plicht worden reeds gerealiseerde activiteiten buiten beschouwing gelaten.⁸ Er is alleen rekening gehouden met voorgenomen activiteiten voorzover deze activiteiten wijzigen of uitbreiden ten opzichte van de bestaande activiteit in het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied'.

Op grond van de toelichting en planregels bij het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009', gaan wij ervan uit dat, in ieder geval gerealiseerd zijn:

- de aardgastransportleiding (nr. 8 C/D-lijst Besluit m.e.r. 1994, punt 2 advies Witpaard);
- de rioolwaterzuiveringsinstallatie RWZI van het Wetterskip aan de Wielewei te Lemmer (nr. 18.6 C-lijst, nr. 18.4 C/D-lijst Besluit m.e.r. 1994, punt 13 advies Witpaard);
- de windturbines (nr. 22.2 D-lijst Besluit m.e.r. 1994, punt 14 advies Witpaard);
- de hoogspanningsleiding (nr. 24.1 D-lijst, Besluit m.e.r., punt 15 advies Witpaard).

Voor zover bekend zijn voor deze activiteiten geen uitbreidings- of wijzigingsmogelijkheden opgenomen in het onderliggende plan. Het voorontwerp bestemmingsplan biedt voor deze activiteiten dan ook geen kader voor latere besluit m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten.

4. Activiteiten in het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009'

A. De wijziging of uitbreiding van een waterweg (punt 1 advies Witpaard)

⁵ Artikel 7.2 lid 2 Wm.

⁶ Voorontwerpbestemmingsplan buitengebied 2009 Lemsterland, Witpaard, oktober 2008.

⁷ Hulshof, I.A.P., Hilbolling, H., *Advies plan-mer en bestemmingsplan Buitengebied*, Zwolle, 21 december 2007,

⁸ Zie Nota van toelichting bij het oorspronkelijke Besluit m.e.r. 1994, Stb. 1994, 540, p.46

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 3

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De wijziging of uitbreiding van een waterweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een waterweg die kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 900 ton of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikel 3.1 van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van de wet dat in de aanleg, wijziging of uitbreiding voorziet.

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 3.4

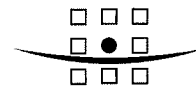
Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De wijziging of uitbreiding van een waterweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een structurele verdieping van de waterweg waarbij meer dan 5 miljoen m ³ grond wordt verzet.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikel 3.1 van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van de wet dat in de aanleg, wijziging of uitbreiding voorziet.

Onder een waterweg wordt verstaan een voor vaarverbindingen bestemd oppervlaktewater (onderdeel A van de bijlage bij het Besluit MER 1994). In het voorontwerp hebben de meren, vaarten, kanalen en plassen de bestemming 'Water' of de bestemming 'Water - Landschappelijke en natuurlijke waarden' gekregen. In beide bestemmingen is vermeld dat de gronden zijn bestemd voor de recreatie- en beroepsvaart.

De bestemming 'Water' werpt geen beperkingen op voor het structureel verdiepen van de waterweg. In de bestemming 'Water – Landschappelijke en natuurlijke waarden' is opgenomen dat ter plaatse van de aanduiding hoofdwatergeul de gronden mede zijn bestemd voor een hoofdwatergeul. Deze aanduiding wordt opgenomen in de Grote Brekken en het Tjeukemeer ter veiligstelling van de vaarroute die in de Nota Ruimte.

Op basis van de gegevens van provincie blijkt dat er wel wordt gesproken over het uitbaggeren van de hoofdvaargeul ter plaatse van de Grote Brekken en de aanpassingen aan de Prinses Margrietsluis, maar de provincie⁹ concludeert echter dat deze aanpassingen niet leiden tot een overschrijding van de drempelwaarde van het Besluit m.e.r. 1994. Derhalve zijn de mogelijke aanpassingen aan waterwegen binnen het bestemmingsplan niet plan-m.e.r.-plichtig.

⁹ Telefonisch gesprek op 3 februari 2009 met dhr. G. Schouwstra van de provincie Fryslân, trekker van de integrale gebiedsontwikkeling rond Lemsterland

B. De inrichting van het landelijk gebied dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan (punt 3 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 9

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De inrichting van het landelijk gebied dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, het plan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De vaststelling van het landinrichtingsplan, bedoeld in artikel 80, eerste lid, van de Landinrichtingswet dan wel het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 11 van die wet dan wel het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet dat in de inrichting voorziet.

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 9

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De inrichting van het landelijk gebied.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, het plan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De vaststelling van het landinrichtingsplan, bedoeld in artikel 80, eerste lid, van de Landinrichtingswet dan wel het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 11 van die wet dan wel het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet dat in de inrichting voorziet.

In het voorontwerp bestemmingsplan kan de agrarische bestemming worden gewijzigd in een natuurbestemming ten behoeve van het provinciale natuurbeleid (artikel 3.7.1 onder d). Het betreft de gebiedsplannen *Het lage Midden* en *De Zuidwesthoek*, waarbij de geschatte oppervlaktes van de te wijzigingen gronden circa 76 hectare respectievelijk 12 hectare bedragen. In totaliteit gaat het om 88 hectare. De wijziging in de bestemming 'natuur' valt hiermee ruim onder de drempelwaarde van 125 hectare en is daarom niet plan-m.e.r-plichtig.

C. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een jachthaven (punt 4 advies Witpaard)

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 10.3

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg van een jachthaven.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een jachthaven met: 1°. 500 ligplaatsen of meer, of 2°. 250 ligplaatsen of meer in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b of c van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet dat in de inrichting voorziet.

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 10.3

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een jachthaven.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op 100 ligplaatsen of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet dat in de aanleg, wijziging of uitbreiding voorziet

Het Tjeukemeer en de Grote bekken zijn bestemd als 'water – landschappelijke en natuurlijke waarden'. Binnen deze bestemming is de aanduiding 'recreatie' opgenomen. Ter plaatse van deze aanduiding is het mogelijk een eiland ten dienste van dagrecreatie, aanlegsteigers en strand op te richten. Aangezien de aanlegsteigers bedoeld zijn ten behoeve van de dagrecreatie en er geen jachthaven wordt aangelegd, gewijzigd of uitgebreid, valt de voorziening niet onder het Besluit m.e.r. 10.3 lijst C/D.

Momenteel is er een beperking van 99 ligplaatsen opgenomen in het bestemmingsplan. Er wordt geadviseerd ten behoeve van dagrecreatie maximaal 80 ligplaatsen (of minder), ter plaatse van de aanduiding 'recreatie' op de plankaart, toe te laten. Het toevoegen van een duidelijke begripsbepaling van 'recreatie' aan het bestemmingsplan, waarbij een jachthaven wordt uitgesloten, is ook een optie.

Daarmee is het aantal aanlegplaatsen afgestemd op beschikbare ruimte en het toekomstige gebruik. Het aantal ligplaatsen blijft onder de drempelwaarde zoals genoemd in het Besluit m.e.r. 1994. Het bestemmingsplan is op dit punt niet plan-m.e.r.-plichtig.

D. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bloembollenteeltgebied (punt 5 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 11.5

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bloembollenteeltgebied.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een bloembollenteeltgebied een oppervlakte van 50 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van de wet dat in de aanleg, wijziging of uitbreiding voorziet.

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 11.4

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg van een bloembollenteeltgebied.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een bloembollenteeltgebied een oppervlakte van 100 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet.	De vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1 van die wet dat de plaats bepaalt.

Onder het begrip 'agrarisch bedrijf' moet worden verstaan: een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van dieren, niet zijnde: een boomkwekerij, een houtteeltbedrijf, een glastuinbouwbedrijf, een champignonkwekerij, een vis- of wormkwekerij of een gebruiksgerichte paardenhouderij.

Uit navraag bij de gemeente is gebleken dat onder telen van gewassen mede bloembollenteelt verstaan moet worden. Dit houdt in dat binnen alle gebieden met de bestemming 'agrarisch' de mogelijkheid bestaat om bloembollen te telen. Momenteel gebeurt dit alleen in het Lemster Hop, aan de Frieseweg ten Oosten van Lemmer. Dit is echter een bedrijf waar geen grootschalige intensieve bloembollenteelt plaatsvindt.

Omdat er momenteel geen (intensieve) bloembollenteelt plaatsvindt en gezien het landbouwkundig gebruik is er geen aanleiding om te veronderstellen dat er in de toekomst grootschalige bloembollenteelt gaat plaatsvinden. Wel bestaat de mogelijkheid dat een agrarisch bedrijf in de toekomst incidenteel, door middel van wisselteelt, bloembollen gaat kweken.

Een dergelijk gebruik valt echter niet onder 'bloembollenteeltgebied' als bedoeld in het Besluit m.e.r.¹⁰ De Nota Ruimte¹¹ maakt ook een duidelijk onderscheid tussen permanente intensieve bloembollenteelt waarvoor een MER-plicht geldt en de teelt van bloembollen in vruchtwisseling. MER-plichtige bloembollenteelt kan alleen plaats vinden in daarvoor aangewezen gebieden, teelt van bloembollen in vruchtwisseling kan in principe in heel Nederland plaats vinden. In de gemeente Lemsterland zijn in de Nota Ruimte geen gebieden aangewezen voor permanente intensieve bloembollenteelt. Op grond van het voorgaande valt de mogelijkheid van het telen van bloembollen op agrarische bestemmingen onder het normaal agrarisch gebruik en is dus niet plan-m.e.r.-plichtig en kan dat ook niet worden op basis van de bestemming.

E. De aanleg van een primaire waterkering (punt 6 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.1

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg van een primaire waterkering.		De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in artikel 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding	De goedkeuring door gedeputeerde staten van het plan, bedoeld in artikel 7b, tweede lid, van de Wet op de waterkering.

De agrarische gebiedsbestemming kan worden gewijzigd in de bestemming 'Waterkering' ten behoeve van dijkversterkingen. Deze wijzigingsbevoegdheid is opgenomen omdat op basis van het streekplan langs het IJsselmeer een reserveringszone voor toekomstige dijkversterking moet worden aangehouden. Op basis van de gegevens van de gemeente en de provincie¹² blijkt dat er geen plannen zijn voor de aanleg van een primaire waterkering. Op basis hiervan is er geen aanleiding om de aanleg van een primaire waterkering mee te nemen als plan-m.e.r.-plichtige activiteit. Geadviseerd wordt om de reserveringszone niet via een wijzigingsbevoegdheid op te nemen, maar te regelen via een functieaanduiding 'Waterkering'. Hierin kunnen voorwaarden worden gesteld aan het huidige gebruik van de grond die de versterking van de dijken in de toekomst niet belemmeren. Indien er geen beperkende voorwaarden gesteld behoeven te worden aan de gereserveerde gronden kan ook volstaan worden met het benoemen van de reservering in de toelichting.

¹⁰ Zie www.infomil.nl

¹¹ Nota Ruimte, paragraaf 3.4.6.4, Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ, januari 2006

¹² Telefonisch gesprek op 3 februari 2009 met dhr. G. Schouwstra van de provincie Fryslân, trekker van de integrale gebiedsontwikkeling rond Lemsterland

F. De wijziging of uitbreiding van een zee- of deltadijk, of een rivierdijk (punt 7 advies Witpaard).

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.1

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De wijziging of uitbreiding van: a. een zee- of deltadijk, of b. een rivierdijk.		De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in artikel 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding.	De goedkeuring van gedeputeerde staten van het plan, bedoeld in artikel 7b, tweede lid, van de Wet op de waterkering.

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.2

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De wijziging of uitbreiding van: a. een zee- of deltadijk, of b. een rivierdijk.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1. een wijziging of uitbreiding van een zee- of deltadijk van 5 km of meer en een wijziging van het dwarsprofiel van de zee- of deltadijk van 250 m ² of meer, of 2. een wijziging of uitbreiding van een rivierdijk van 5 km of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in artikel 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding.	De goedkeuring door gedeputeerde staten van het plan, bedoeld in artikel 7b, tweede lid, van de Wet op de waterkering.

Op pagina 47 van de plantoelichting is aangegeven dat zones zijn gereserveerd ten behoeve van toekomstige dijkversterkingen. In artikel 3.7.1 onder d van de planregels is hiertoe de bevoegdheid opgenomen om de bestemming 'Agrarisch' te wijzigen in de bestemming 'Waterkering'. Op basis van de gegevens van de provincie¹³ blijkt dat er momenteel geen concrete plannen zijn voor dijkversterkingen. Wel kunnen er in de toekomst dijkversterkingen worden uitgevoerd, ondermeer als het gevolg van het rapport van Commissie Veerman.

¹³ Telefonisch gesprek op 3 februari 2009 met dhr. G. Schouwstra van de provincie Fryslân, trekker van de integrale gebiedsontwikkeling rond Lemsterland

De reserveringszone is dus niet opgenomen in het kader van een concreet voornemen om dijkversterkingen uit te voeren, maar is louter en alleen een reservering voor de toekomst. Hoewel de plannen tot dijkversterking niet concreet zijn, is er door de wijzigingsbevoegdheid wel sprake van een plan-m.e.r.-plichtige activiteit.

Geadviseerd wordt om de reserveringszone niet via een wijzigingsbevoegdheid op te nemen, maar te regelen via een functie aanduiding 'Waterkering'. Hierin kunnen voorwaarden worden gesteld aan het huidige gebruik van de grond (zie ook onder E). Indien er geen beperkende voorwaarden gesteld behoeven te worden aan de gereserveerde gronden kan ook volstaan worden met het benoemen van de reservering in de toelichting.

G. de aanleg, wijziging of uitbreiding van kunstwerken om erosie te bestrijden, van maritieme werken die de kust kunnen wijzigen en van andere kustverdedigingswerken, met uitzondering van het onderhoud of herstel van deze werken (punt 8 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.2

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De aanleg, wijziging of uitbreiding van kunstwerken om erosie te bestrijden, van maritieme werken die de kust kunnen wijzigen en van andere kustverdedigingswerken, met uitzondering van het onderhoud of herstel van deze werken.		De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in artikel 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding.	Het besluit van de Minister van Verkeer en Waterstaat, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Wet op de Waterkering.

De bestemming 'water' en 'water - landschappelijke en natuurlijke waarden' laten voorzieningen toe voor het keren en beheersen van water. Hierbij gaat het echter niet om maritieme werken die de kust kunnen wijzigen en andere kustverdedigingswerken omdat deze werken niet in het buitengebied van de gemeente Lemsterland aanwezig zijn. Indien het gaat om dijkversterkingen worden verwezen naar het genoemde onder E en F. Op grond van het bovenstaande zijn de voorzieningen dan ook niet plan-m.e.r.-plichtig.

ROYAL HASKONING

H. Landaanwinning, droogmakerij of indijking alsmede een wijziging of uitbreiding daarvan (punt 9 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 13

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
Landaanwinning, droogmakerij of indijking alsmede een wijziging of uitbreiding daarvan	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van 100 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in een waterschapsreglement, dan wel, bij het ontbreken daarvan, het besluit tot concessieverlening voor landaanwinning, droogmakerij of indijking, bedoeld in artikel 1 van de Wet van juli 1904 houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen (Stb. 147).

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.2

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
Landaanwinning, droogmakerij of indijking.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van 200 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in een waterschapsreglement, dan wel, bij het ontbreken daarvan, het besluit tot concessieverlening voor landaanwinning, droogmakerij of indijking, bedoeld in artikel 1 van de Wet van juli 1904 houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen (Stb. 147).

Het Tjeukemeer en de Grote bekken zijn bestemd als 'water – landschappelijke en natuurlijke waarden'. Binnen deze bestemming is de aanduiding 'recreatie' opgenomen. Ter plaatse van deze aanduiding is het mogelijk een eiland ten behoeve van dagrecreatie, aanlegsteigers en strand op te richten. In theorie bestaat de mogelijkheid dat de gehele oppervlakte van de aanduiding 'recreatie' wordt gebruikt als eiland (landaanwinning). Het realiseren van het gehele oppervlak van de bestemming 'water – landschappelijke en natuurlijke waarden' als eiland is in strijd met de bestemming. Het gaat hier dan ook om een zodanig kleine oppervlakte dat de drempelwaarde van 100 ha niet zal worden overschreden. Op grond van het bovenstaande zijn de voorzieningen dan ook niet plan-m.e.r.-plichtig.

I. Oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens (punt 10 advies Witpaard).

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 14

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: <ol style="list-style-type: none"> 1. 60.000 of meer plaatsen voor mesthoenders, 2. 45.000 of meer plaatsen voor hennen, 3. 2.200 of meer plaatsen voor mestvarkens, of 4. 350 of meer plaatsen voor zeugen. 	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 12.2

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan: <ol style="list-style-type: none"> 1. 85.000 plaatsen voor mesthoenders, 2. 60.000 plaatsen voor hennen, 3. 3.000 plaatsen voor mestvarkens, of 4. 900 plaatsen voor zeugen. 	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3, en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.

In het voorontwerp bestemmingsplan is de aanduiding 'intensieve veehouderij' opgenomen bij acht bedrijven. Het plan laat de bestaande oppervlaktes aan intensieve veehouderij toe, waarbij dieren alleen gehouden mogen worden op 1 bouwlaag.

Daarnaast biedt het voorontwerp bestemmingsplan geen uitbreidings- of wijzigingsruimte, zodat in beginsel geen kader wordt geboden voor besluit-m.e.r.plichtige activiteiten.¹⁴ Uit de gegevens van de gemeente blijkt voorts dat er geen intensieve veehouderijen aanwezig zijn die de drempelwaarden overschrijden en dat de vergunde capaciteit volledig benut wordt.

Samenvattend kan worden gesteld dat aangezien er geen uitbreiding- of wijzigingsruimte voor intensieve veehouderijen in het bestemmingsplan wordt geboden en de vergunde capaciteit volledig wordt benut, het aantal dieren niet kan toenemen. Hierdoor is er geen sprake van een overschrijding van de drempelwaarde en zijn de veehouderijen niet plan-m.e.r.-plichtig.

J. De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem, alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen (punt 11 advies Witpaard)

Onderdeel C Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 15.1

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen, met uitzondering van bronbemalingen bij bouwputten, bodemsaneringen en proefprojecten voor waterwinning.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 3 miljoen m3 of meer per jaar.	Het plan, bedoeld in artikel 47 van de Waterleidingwet, de structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in de artikelen 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding.	Het besluit, bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Grondwaterwet.

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 15.2

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem, alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 1,5 miljoen m3 of meer per jaar.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in de artikelen 3 en 7 van de Wet op de waterhuishouding.	Het besluit, bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Grondwaterwet.

In het plangebied liggen geen waterwingebieden of grondwaterbeschermingsgebieden. De provinciale plannen voor waterretentiegebieden, uitbreiding van de Friese boezem en calamiteitenpolders moeten nog nader worden uitgewerkt. Er zijn alleen zoekgebieden aangewezen. In het voorontwerp bestemmingsplan is daarom nog geen rekening gehouden met deze maatregelen.

¹⁴ Vz. ABRvS 24 augustus 2007 (200704891).

Voor de Lemsterhoppolder waren er plannen om hier een waterbuffer c.q. berging te realiseren, maar dit plan gaat niet door. In het voorontwerp is binnen de bestemming 'Agrarisch' het aanleggen van waterinfiltratievoorzieningen niet toegestaan (daar zijn alleen sloten en voorzieningen voor het keren en beheersen van water toegestaan). Binnen de bestemming 'Natuur' zijn voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding toegestaan. Hieronder vallen in beginsel ook voorzieningen voor de infiltratie van water in de bodem. Het is niet reëel dat dit op plan m.e.r.-plichtige schaal gaat plaatsvinden. Het voorontwerp is op dit onderdeel niet plan-m.e.r.-plichtig.

K. De oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijke of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke stoffen (punt 12 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 18.2

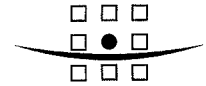
Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijke of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke afvalstoffen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met een capaciteit van 100 ton per dag of meer	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.

Het voorontwerp bestemmingsplan laat via een ontheffing van de gebruiksregels (co-) mestvergistingsinstallaties toe op de bestemming 'Agrarisch bouwblok'. Gezien de bedrijven die in Lemsterland voorkomen is op basis van expert judgement¹⁵ 27.000 tot 82.000 kg per dag een realistische capaciteit. Daarnaast zijn er momenteel geen (plannen voor) (co-) vergistingsinstallaties binnen het buitengebied van Lemsterland.

Door (co-)mestvergistingsinstallaties met een capaciteit die onder de drempelwaarde ligt (na ontheffing) toe te laten op bepaalde locaties met de bestemming 'Agrarisch bouwblok', kunnen er door cumulatie toch aanzienlijke milieueffecten ontstaan. Er zijn geen concrete plannen voor de oprichting van een (co-)mestvergistingsinstallatie. Het uitsluiten van de realisatie van een (co-)mestvergistingsinstallatie in het bestemmingsplan Buitengebied kan echter niet op politieke steun rekenen binnen de gemeente, ondanks dat er geen concrete plannen bekend zijn. Het voorontwerp is op dit onderdeel derhalve plan-m.e.r. plichtig. Aanvullend wordt opgemerkt dat de strekking van de ontheffingsbevoegdheid niet voldoende is om een met een ontheffing van de gebruiksregels een (co-)mestvergistingsinstallatie te regelen, een wijzigingsbevoegdheid is hier een meer passende procedure.

L. de eerste bebossing of de ontbossing dan wel wijziging of uitbreiding daarvan met het oog op een ander bodemgebruik (punt 16 advies Witpaard)

¹⁵ Ing. O. Fennis, expert op het gebied van (co-)mestvergistingsinstallaties en werkzaam bij Royal Haskoning.

Zoals hiervoor onder punt B besproken kan de agrarische gebiedsbestemming worden gewijzigd in een natuurbestemming ten behoeve van uitvoering van het provinciale natuurbeleid (artikel 3.7.1 onder d). Het betreft de gebiedsplannen *Het lage Midden* en *De Zuidwesthoek*. Voor *Het lage Midden* gelden de volgende natuurdoelstellingen: bloemrijk gras- land en rietcultuur (Grietenijdkijk en De Kampen), weidevogels en bloemrijk grasland (Zandhuizerveld), bloemrijk grasland, net en ruigte (Tjongermond) en zeer laag gelegen graslanden met weidevogels, rietpercelen en petgaten (Schoteruiterdijk). Voor het gebiedsplan 'De Zuidwesthoek' gelden de volgende natuurdoelstellingen: graslanden (Lemsterpolders), open graslandgebied (Uitheingspolder), rietlanden en hafnatuurlijke graslanden (Doniagaasterpolder). Bebossing is dus niet aan de orde, nog daargelaten de oppervlaktes. Het voorontwerp is op dit onderdeel dus niet plan-m.e.r.- plichtig.

M. De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het kweken van vis (punt 17 advies Witpaard)

Onderdeel D Besluit milieu-effectrapportage 1994, nr. 28

Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het kweken van vis.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een productiecapaciteit van 1.000 ton vis per jaar of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, 2.3 en 5.1 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.

Viskwekerijen komen in het plangebied niet voor. Een viskwekerij valt onder de definitie van agrarisch bedrijf. Er is ook een wijzigingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van agrarisch verwante bedrijven, zoals een viskwekerij (artikel 4.8.1 onder f). Er zijn geen concrete plannen voor het oprichten van een viskwekerij of een reden waarom deze in de toekomst noodzakelijk worden geacht. Geadviseerd wordt om viskwekerijen uit te sluiten van de definitie van agrarisch bedrijf. Op dit punt is het voorontwerp, na wijziging, niet plan-m.e.r.- plichtig.

N. De oprichting, wijziging of uitbreiding van inrichtingen die verband houden met het vervaardigen, bewerken of verwerken van glas of glazen voorwerpen (nr. 33 D-lijst), bierbrouwerijen (nr. 37.1 D-lijst), limonade (nr. 38.1 D-lijst), suikerwerk (nr. 38.3 D-lijst), het behandelen van hout of houten voorwerpen (nr. 42 D-lijst), keramische producten (nr. 47 D-lijst) (punt 17 advies Witpaard)

Het conceptvoorontwerp kent een wijzigingsbevoegdheid van agrarische bouwblokken ten behoeve van licht-milieuhinderlijke ambachtelijke bedrijven zoals genoemd in de categorieën 1 en 2 van de bedrijvenlijst (art. 48.1 onder e) of ten behoeve van kleinschalige productiebedrijven en kleinschalige aan de bouw gerelateerde bedrijven (artikel 4.8.1 onder f). Gelet op de eis van ambachtelijkheid/kleinschaligheid zijn de genoemde productiecapaciteiten niet aan de orde. Het voorontwerp is op deze onderdelen dan ook niet plan-m.e.r. plichtig.

5. Drempelwaarden

In het voorontwerp bestemmingsplan is een tweetal activiteiten opgenomen waarbij de activiteit net onder de drempelwaarde van het Besluit m.e.r. 1994 begrensd wordt. Het gaat om de ontheffingsmogelijkheid ten behoeve van het vergisten van mest¹⁶, en de wijzigingsbevoegdheid ten behoeve van agrarisch (verwante) activiteiten zoals vis- en wormkwekerijen.¹⁷

Ten aanzien van de wijze van bestemmen merken wij op dat begrenzing van de activiteit net onder de drempelwaarde niet zonder meer leidt tot uitsluiting van de m.e.r.-plicht. Ofschoon het Besluit m.e.r.1994 leidraad vormt voor het bepalen of sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen, is het mogelijk dat een activiteit die net onder de drempelwaarde blijft toch m.e.r.-(beoordelings)plichtig is.

In bovenstaande gevallen is het raadzaam om na te gaan of sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen op basis van specifieke omstandigheden waaronder de activiteiten ondernomen (gaan) worden. Hierbij kan de plaats waar de activiteit zal plaatsvinden (bijvoorbeeld: gevoelige gebieden), de kenmerken van belangrijke nadelige milieugevolgen die de activiteit kan hebben en de samenhang met andere (dezelfde) activiteiten (cumulatie van effecten) een belangrijke rol spelen. Door al deze aspecten op voorhand in beeld te brengen, kunnen in een latere fase keuzes gemaakt worden, waarbij het milieu volledig is meegenomen.

6. Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden aangenomen dat het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied 2009', indien gevold wordt gegeven aan de voorgestelde wijzigingen:

- verder beperken maximaal aantal ligplaatsen binnen aanduiding 'recreatie' van bestemming "water – landschappelijke en natuurlijke waarden" of opnemen begripbepaling 'recreatie' die jachthaven uitsluit (zie onder C);
- vervangen wijzigingsbevoegdheid ten behoeve van dijkversterking door een functieaanduiding 'waterkering' als reserveringszone, of volstaan met het benoemen van de reservering in de toelichting van het bestemmingsplan (zie onder E en F);
- viskwekerijen uit te sluiten van de definitie van agrarisch bedrijf (zie onder M); alleen kaderstellend is voor het onderdeel (co-)mestvergistingsinstallatie en daarmee plan-m.e.r.-plichtig.

¹⁶ Zie artikel 4.6 onder d van de planregels en nr.18.2 onderdeel D Besluit m.e.r. 1994.

¹⁷ Zie artikel 4.8.1 onder f van de planregels en nr. 28 onderdeel D Besluit m.e.r. 1994.

Bijlage 2 Voortoets

gemeente **Lemsterland**

Voortoets bestemmingsplan Buitengebied 2009 - Lemsterland

Gemeente Lemsterland

24 maart 2009

Definitief rapport

9T8690.A0

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Stationsplein 10
Postbus 165
8330 AD Steenwijk
+31 (0)521 53 46 00 Telefoon
+31 (0)50 526 14 53 Fax
info@steenwijk.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Voortoets bestemmingsplan
Buitengebied 2009 - Lemsterland

Status Definitief rapport

Datum 24 maart 2009

Projectnummer 9T8690.A0

Opdrachtgever Gemeente Lemsterland

Referentie 9T8690/R003/ESC/BO/Stee

Auteur(s) L.L.J. (Lies) van Nieuwerburgh, E. J. (Eelke)

Collegiale toets L.F. (Erik) Klop

Datum/paraaf .....

Vrijgegeven door Ing. M.F.L Pigge

Datum/paraaf .....

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doelstelling	1
1.3 Leeswijzer	1
2 TOETSINGSKADER	2
2.1 Natuurbeschermingswet 1998	2
2.2 Habitattoets	3
3 NATURA 2000-GEBIEDEN	5
3.1 Natura 2000-gebied het IJsselmeer	5
3.2 Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer	8
4 BESCHRIJVING ACTIVITEITEN EN MOGELIJKE EFFECTEN	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Landbouw	10
4.3 Natuur	11
4.4 Water	12
4.5 Recreatie en toerisme	13
4.6 Overig	14
5 CONCLUSIE	15
6 LITERATUURLIJST	18
Bijlagen:	
Bijlage 1 Kernopgaven Natura 2000-gebied IJsselmeer	
Bijlage 2 Kernopgaven Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer	

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Lemsterland is bezig met het actualiseren van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009'. De actualisering van het gehele bestemmingsplan is grotendeels conserverend van aard, dat wil zeggen dat de ontwikkelingsmogelijkheden beperkt zijn.

Vanuit de natuurwet- en regelgeving (Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora en Faunawet), worden eisen gesteld aan ingrepen in het landschap. Eventuele effecten op beschermde dier- of plantensoorten en beschermde gebieden dienen onderzocht te worden, zo ook bij het maken van een bestemmingsplan. Indien een negatief effect op beschermde soorten of gebieden optreedt, en deze niet door het treffen van mitigerende maatregelen ongedaan gemaakt kunnen worden, dient voor de uiteindelijke ingreep (de bouwfase) een ontheffing of vergunning te worden aangevraagd bij het betreffende bevoegde gezag (Ministerie van LNV of de Provincie). In het kader van een bestemmingsplan of een wijziging van een bestemmingsplan kan geen ontheffing of vergunning worden verleend. Er moet in deze fase van de planvorming al wel rekening worden gehouden met eventuele effecten in de uitvoeringsfase. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan dient te worden aangetoond. Dit betekent dat er op voorhand geen redenen zijn dat kan worden aangenomen dat een ontheffing of vergunning niet verleend kan worden.

De Natura 2000-gebieden 'Ijsselmeer' en 'Rottige Meenthe en Brandemeer' zijn onderdeel van het bestemmingsplangebied. In het kader van de Natuurbeschermingswet moet worden onderzocht of de ontwikkelingen en activiteiten, die mogelijk worden gemaakt binnen het bestemmingsplan, mogelijk negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden.

1.2 Doelstelling

Doelstelling van dit onderzoek is het uitvoeren van een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet. In deze voortoets wordt bepaald of er kans is op significante effecten op de Instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden 'Ijsselmeer' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer' en of vervolgens een Passende Beoordeling noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt nader ingegaan op het juridische kader van de toetsing. Het plangebied en de Natura 2000-gebieden zijn beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de activiteiten en de mogelijke effecten hiervan op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden. De conclusie wordt gegeven in hoofdstuk 5, tot slot word in hoofdstuk 6 de literatuurlijst weergegeven.

2 TOETSINGSKADER

Ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen onder andere aan de natuurwetgeving te worden getoetst. De Natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen; de soortbescherming en de gebiedsbescherming. In dit onderzoek is de gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet relevant, omdat 'het IJsselmeer' en 'de Rottige Meenthe & Brandemeer' deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk. De gebieden zijn nog niet definitief als Natura 2000-gebieden aangewezen maar deze aanwijzing is momenteel in procedure. De toetsing vindt plaats aan de per 1 oktober 2005 aangepaste Natuurbeschermingswet 1998. In dit rapport vindt géén toetsing plaats aan de Flora- en Faunawet of aan de bepalingen betreffende ruimtelijke ontwikkelingen in de Ecologische Hoofdstructuur.

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Deze wet is een wijziging op de eerdere Natuurbeschermingswet 1998 waardoor ook internationale verplichtingen uit Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en diverse verdragen in de nationale regelgeving zijn verankerd. De Speciale Beschermingszones die in het kader van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld, worden ook wel Natura 2000-gebieden genoemd.

Voor kwetsbare soorten en Habitattypen zijn Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze bescherming is specifiek; dat wil zeggen als een gebied voor bepaalde broedende vogelsoorten is aangewezen, bijvoorbeeld de Roerdomp, genieten niet broedende individuen van deze soort in principe geen directe bescherming op grond van de Natuurbeschermingswet.

De nieuwe Natuurbeschermingswet bepaalt dat voor ieder Natura 2000-gebied een aanwijzingsbesluit moet worden opgesteld, waarin heldere instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd. Deze beschrijven per soort en/of habitatype wat de doelen zijn om de natuurwaarden in een 'gunstige staat van instandhouding' te brengen en/of te behouden.

Op dit moment is er sprake van een overgangssituatie met betrekking tot de bescherming van de Habitatrichtlijngebieden. De gebieden zijn aangemeld maar nog niet aangewezen. De aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden is al definitief. Voor dit gebied geldt het regime conform artikel 6 van de Vogel- en Habitatrichtlijn zoals het in de Natuurbeschermingswet 1998 is geïmplementeerd. Dit artikel verplicht de lidstaten positieve en proactieve instandhoudingmaatregelen en maatregelen ter voorkoming van kwaliteitsverlies en verstoring van soorten te treffen. Artikel 6 bevat waarborgen met betrekking tot plannen en projecten die significante gevolgen kunnen hebben voor de richtlijngebieden. Op basis van het voorzorgsbeginsel (artikel 19d en 19f) dient er een procedure te worden gevolgd om te toetsen of de plannen of projecten de kwaliteit van de habitat van de soorten in een Vogelrichtlijngebied kunnen verslechteren of ertoe kunnen leiden dat er storende factoren met significante gevolgen voor de soorten optreden.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Dit geldt niet alleen voor activiteiten binnen het beschermde gebied. Ook activiteiten die in de omgeving van een beschermd gebied plaatsvinden, kunnen een negatieve invloed hebben op het beschermde gebied. Er is dan sprake van externe werking.

2.2 Habitattoets

Van nieuwe activiteiten in de vorm van plannen en/of projecten die in of rondom een Natura 2000-gebied plaatsvinden, moet getoetst worden of deze mogelijk negatieve effecten hebben op de soorten en/of habitattypen en daarmee ingaan tegen de Instandhoudingsdoelen. De habitattoets dient om vast te stellen of, en zo ja onder welke voorwaarden, een menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten. Meer concreet heeft de habitattoets de volgende twee oogmerken:

- Zekerheid bieden dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.
- Zekerheid bieden dat een verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats en habitats van soorten, dan wel verstoring van soorten, niet optreedt.

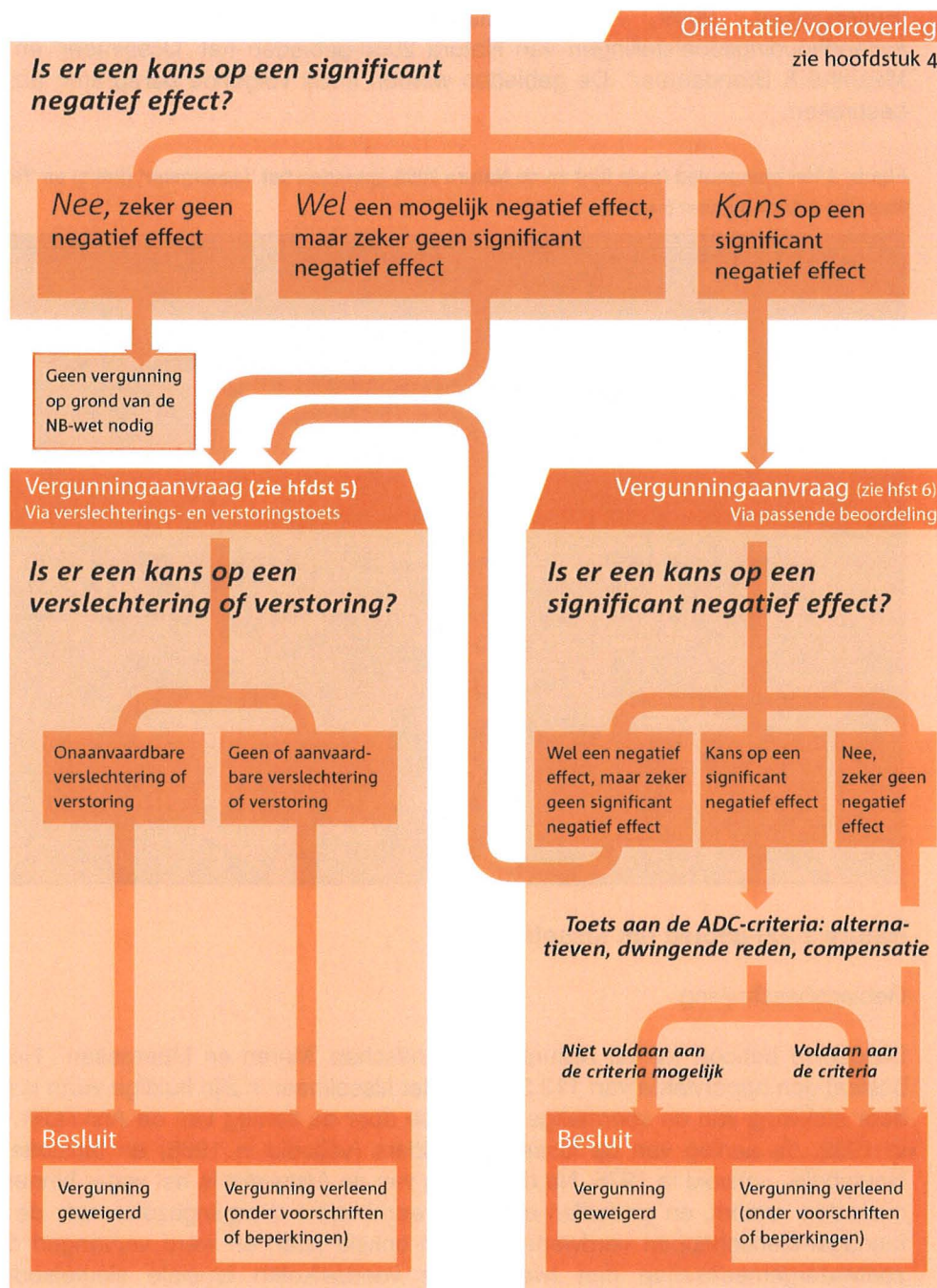
De habitattoets bestaat uit een drietal onderdelen:

- Oriëntatiefase en vooroverleg.
- Vergunningverlening via een 'Passende Beoordeling' en toetsing aan de ADC-criteria (alternatieven, dwingende reden, compensatie).
- Vergunningverlening via een 'Verslechterings- en Verstoringstoets'.

In figuur 1 zijn deze fases in hun onderlinge samenhang weergegeven.

De habitattoets bevindt zich op dit moment in de eerste fase: de oriëntatiefase. In deze eerste stap wordt de vraag beantwoord of de voorgenomen activiteit mogelijk negatieve effecten heeft op de beschermde natuurwaarden. Indien negatieve effecten zijn uit te sluiten, is de habitattoets voltooid en kan het project of plan worden voortgezet. Wanneer negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, is voor de voortgang van het project een vergunning noodzakelijk. Bij de vergunningaanvraag moet nagegaan worden of de effecten al dan niet van significant negatieve betekenis zijn voor de gunstige staat van instandhouding van de populaties in het beschermde gebied.

Figuur 1 Schematische weergaven van de onderdelen van de habitattoets (Ministerie van LNV)

3 NATURA 2000-GEBIEDEN

De gemeente Lemsterland is bezig met het actualiseren van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009'. De initiatieven kunnen effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden het 'IJsselmeer' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer'. De gebieden worden in de volgende paragrafen afzonderlijk besproken.

Figuur 2 Het plangebied (rode lijn) en de Natura 2000-gebieden het 'IJsselmeer' (links) en 'Rottige Meenthe & Brandemeer'(rechts).

3.1 Natura 2000-gebied het IJsselmeer

3.1.1 Gebiedsbeschrijving

Dit gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'. Het gebied beslaat een oppervlakte van 113.346 ha. Het IJsselmeer in zijn huidige vorm is ontstaan door afsluiting van de voormalige Zuiderzee door de aanleg van de Afsluitdijk, voltooid in 1932, de aanleg van de IJsselmeerpolders (voltooid in 1968) en tenslotte van de Houtribdijk, voltooid in 1976. Na de aanleg van de Afsluitdijk is het water binnen enkele maanden verzoet, en sindsdien ontbreekt een brakke overgangszone naar de zee. De faunagemeenschappen verdwenen binnen enkele jaren en werd vervangen door een zoetwatergemeenschap met twee in de voedselketen cruciale sleutelsoorten: de driehoeksmossel en de spiering. Langs de Friese kust (voormalig intergetijdengebied) is er sprake van substantiële ondieptes met waterplanten en buitendijkse slikken en platen. Het grootste deel van het water wordt aangevoerd door de IJssel. Het mondingsgebied is meer dynamisch met geulen tot 9 meter diep en grotendeels zandig sediment. Het doorzicht wordt voor een groot deel bepaald door algen en is in het algemeen relatief hoog.

Het waterpeil is gefixeerd, maar door het grote oppervlak van het meer kan de wind echter een aanzienlijk scheefstand (orde grootte een meter) veroorzaken die tevens resulteert in een zekere peildynamiek. De buitendijkse kweldergebieden hebben zilte en brakke milieus. In de natte terreindelen treedt moerasvorming op in de vorm van biezenstroken. Op de overgang van water en land en op de laagliggende delen van de oude platen komt rietland voor. Bij verdere successie verruigt het rietland en vindt opslag van wilg plaats. Vooral op de hogere delen ontwikkelen struwelen en bos. De graslanden zijn soortenrijk, vooral op kalkrijk vochtig substraat. [Ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit, 2007]

3.1.2 Kwalificerende habitattypen en soorten

De aanmelding en aanwijzing van het IJsselmeer als Natura 2000-gebied is gebaseerd op het voorkomen van een aantal kwalificerende habitattypen en soorten van de Habitatrictlijn (hierna HR) respectievelijk het voorkomen van een aantal kwalificerende vogelsoorten van de Vogelrichtlijn (hierna VR). In onderstaande tabel staan de habitattypen, habitatrictlijn- en vogelrichtlijnsoorten die tot aanwijzing hebben geleid en de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen.

Tabel 1 kwalificerende habitatype, habitatoorten en vogelrichtlijnsoorten en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen (Ministerie van LNV).

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3140	Kranswierwateren	--	=	=			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=			
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=			
Habitatoorten							
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1340	Noordse woelmuis	--	>	=	>		
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=		
Broedvogels							
A017	Aalscholver	+	=	=			8000
A021	Roerdomp	--	>	>			7
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			20
A119	Porseleinhoen	--	=	=			15
A137	Bontbekplevier	--	=	=			10
A151	Kemphaan	--	>	>			20
A193	Visdief	-	=	=			2000
A292	Snor	--	=	=			40
A295	Rietzanger	-	=	=			990

Niet- broedvogels						
A005	Fuut	-	=	=		1300
A017	Aalscholver	+	=	=		8100
A034	Lepelaar	+	=	=		30
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		20 foer/ 1600
A039b	Toendrarietgans	+	=	=		
A040	Kleine Rietgans	+	=	=		30
A041	Kolgans	+	=	=		4400 foer/ 19000 slaap
A043	Grauwe Gans	+	=	=		580
A045	Brandgans	+	=	=		1500 foer/ 26200 max
A048	Bergeend	+	=	=		210
A050	Smient	+	=	=		10300
A051	Krakeend	+	=	=		200
A052	Wintertaling	-	=	=		280
A053	Wilde eend	+	=	=		3800
A054	Pijlstaart	-	=	=		60
A056	Slobeend	+	=	=		60
A059	Tafeleend	--	=	=		310
A061	Kuifeend	-	=	=		11300
A062	Toppereend	--	=	=		15800
A067	Brilduiker	+	=	=		310
A068	Nonnetje	-	=	=		180
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		1300
A125	Meerkoet	-	=	=		3600
A132	Kluut	-	=	=		20
A140	Goudplevier	--	=	=		9700
A151	Kemphaan	-	=	=		2100 foer/ 17300 slaap
A156	Grutto	--	=	=		290 foer/ 2200 slaap
A160	Wulp	+	=	=		310 foer/ 3500 slaap
A177	Dwergmeeuw	-	=	=		50
A190	Reuzenster	+	=	=		40
A197	Zwarte Stern	--	=	=		110 foer/ 11800 slaap

SVI landelijk Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling,

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

3.2 Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer

3.2.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer' behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerassen'. Het gebied beslaat een oppervlakte van 1.396 ha. De 'Rottige Meenthe & Brandemeer' behoren tot het laagveenontginningsgebied van Zuid-Friesland (vervening vond met name in de 19e eeuw plaats) en worden gekenmerkt door een vrij open poldergebied en uitgeveende petgaten. De gebieden liggen aan de benedenloop van de laaglandbeken Linde en Tjonger in het lage deel van zuidoost Friesland. Langs de Linde en de Tjonger zijn in het veen kleilagen aanwezig. De graslanden bestaan voornamelijk uit vochtige typen van voedselrijke standplaatsen en overstromingsgraslanden. Lokaal komen schralere graslanden voor. Langs slootranden komen lokaal moerasheiden voor. Op kleine schaal komt basenrijk laagveenmoeras en veenmosrietland voor. Verder komen natte, goed ontwikkelde en verruigde elzenbossen en elzen-berkenbroek en natte ruigten voor [Ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit, 2007].

3.2.2 Kwalificerende habitattypen en soorten

De aanmelding en aanwijzing van 'Rottige Meenthe & Brandemeer' als Natura 2000-gebied is gebaseerd op het voorkomen van een aantal kwalificerende habitattypen en soorten van de Habitatrictlijn (HR) respectievelijk het voorkomen van een aantal kwalificerende vogelsoorten van de Vogelrichtlijn (VR).

In onderstaande tabel staan de habitattypen, habitatrictlijn- en vogelrichtlijnsoorten die tot aanwijzing hebben geleid en de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen.

Tabel 2 kwalificerende habitattypen en soorten en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen (Ministerie van LNV).

		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
Habitattypen					
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	+	>	>
H4010_B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	-	>	>
H7140_A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	+	>	>
H7140_B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	+	=	=
H7210	Galigaanmoerassen	-	-	=	=
H91D0	Hoogveenbossen	-	+	=	=
Habitatisoorten					
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	-	>	>
H1060	Grote vuurvliinder	--	+	>	>
H1134	Bittervoorn	-	+	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	+	=	=
H1318	Meervleermuis	-	-	=	=
Voorstel voor het toevoegen aan de database:					
H1903	Groenknolorchis	--	-	>	>

Complementaire doelen

Broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 7 paren.

A298 Grote karekiet

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

4 BESCHRIJVING ACTIVITEITEN EN MOGELIJKE EFFECTEN

4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt beschreven of de in het voorontwerp bestemmingplan beschreven activiteiten mogelijk effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van de twee betreffende Natura 2000-gebieden. De gebruikte achtergrondinformatie bestaat uit het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied 2009 [Gemeente Lemsterland, 2008], het advies van adviesbureau Witpaard – partners over de plan-m.e.r. [Hulshof I.A.P., Hilbolling H., 2007] en de aanvullende juridische toets van Roya Haskoning over de plan-m.e.r. [Wattenberg V., Enserink G., 2009]. De activiteiten zijn onderverdeeld in de in de toelichting van het voorontwerp bestemmingsplan gebruikte categorieën/funcities: landbouw, natuur, water, recreatie en toerisme en overige.

4.2 Landbouw

4.2.1 Oprichten, wijzigen of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens (punt 10, advies Witpaard).

Het voorontwerp bestemmingsplan laat de bestaande oppervlaktes aan intensieve veehouderij toe, waarbij niet meer dan 1 bouwlaag is toegestaan. In het voorontwerp bestemmingsplan is de aanduiding 'intensieve veehouderij' opgenomen bij acht bedrijven. Daarnaast biedt het voorontwerp bestemmingsplan geen uitbreidings- of wijzigingsruimte, zodat in beginsel geen kader wordt geboden voor besluit-m.e.r.plichtige activiteiten.¹ Hierbij kan het echter wel zo zijn dat er intensieve veehouderijen zijn waarbij het aantal aanwezige dieren de drempelwaarde van het besluit-m.e.r. overschrijdt. Uit de gegevens van de gemeente blijkt dat de vergunde capaciteit volledig benut wordt, waardoor er geen aanleiding is te veronderstellen dat voor het aantal dieren de drempelwaarde wordt overschreden.

Samenvattend kan worden gesteld dat er geen negatieve effecten als gevolg van de veehouderijen te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura-2000 gebieden. De beoordeling is gebaseerd op het feit dat er geen uitbreiding- of wijzigingsruimte voor intensieve veehouderij in het bestemmingsplan aanwezig is en dat het aantal dieren niet kan toenemen aangezien de vergunde capaciteit volledig wordt benut.

Ten aanzien van inrichtingen intensieve veehouderijen worden geen negatieve effecten verwacht op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

4.2.2 Oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het kweken van vis (punt 17, advies Witpaard).

Het voorontwerp bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om via de wijzigingsbevoegdheid agrarisch (verwante) activiteiten te ontwikkelen zoals vis- en wormkwekerijen. In het bestemmingsplan gaat het hier om aanverwante kleinschalige activiteiten met een productiecapaciteit die ver onder de m.e.r. drempelwaarde van 1.000 ton vis per jaar ligt. Daarnaast zijn er geen concrete plannen en kunnen de activiteiten pas na een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt. Geadviseerd wordt bovendien op basis van de juridische toets [Royal Haskoning, 2009] om een viskwekerij uit te sluiten van het bestemmingsplan.

¹ Vz. ABRvS 24 augustus 2007 (200704891).

Deze activiteiten hebben naar verwachting geen significante effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden.

Ten aanzien van inrichtingen voor het kweken van vis worden geen negatieve effecten verwacht op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden aangezien het gaat om kleinschalige activiteiten.

- 4.2.3 Oprichting, wijziging of uitbreiding van inrichtingen die verband houden met het vervaardigen, bewerken of verwerken van glas of glazen voorwerpen, bierbrouwerij, limonade, suikerwerk, het behandelen van hout of houten voorwerpen, keramische producten (punt 18, advies Witpaard).

Het voorontwerp bestemmingsplan kent de wijzigingsbevoegdheid van agrarische bouwblokken ten behoeve van licht- milieuhinderlijke ambachtelijke bedrijven zoals genoemd in de categorie 1 en 2 van de bedrijvenlijst (art. 48.1 onder e) of ten behoeve van kleinschalige productiebedrijven en kleinschalige aan de bouw gerelateerde bedrijven (art. 4.8.1 onder f).

De invloed op Natura 2000-gebieden vanuit deze (mogelijke) activiteiten zal naar verwachting beperkt zijn aangezien het gaat om kleinschalige, aan het bedrijf ondergeschikte en ambachtelijke activiteiten. Daarnaast zijn er geen concrete plannen en kunnen de activiteiten pas na een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt. Op basis hiervan worden er op dit moment geen negatieve effecten verwacht op instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Ten aanzien van ambachtelijke activiteiten worden geen negatieve effecten verwacht op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

4.3 Natuur

- 4.3.1 Inrichting van het landelijk gebied (punt 3, advies Witpaard).

Inrichting van het landelijk gebied betreft een functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw. Betreffende dit punt wordt in artikel 3.7.1 sub d in het voorontwerp bestemmingsplan, gesproken dat de agrarische gebiedsbestemming kan worden gewijzigd in een natuurbestemming ten behoeve van uitvoering van het provinciale natuurbeleid. Het betreft de gebiedsplannen Het lage Midden en De Zuidwesthoek, waarbij de geschatte oppervlaktes van de te wijzigen gronden circa 76 hectare respectievelijk circa 12 hectare bedragen. In totaal gaat het dus om circa 88 hectare.

Deze functiewijziging zal meer natuur opleveren waardoor er juist een positief effect optreedt. Er wordt vanuit gegaan dat hierbij geen werkzaamheden voor het creëren van natuur worden uitgevoerd.

Ten aanzien van inrichting van het landelijk gebied worden geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden verwacht.

- 4.3.2 Bebossing of ontbossing dan wel uitbreiding of wijziging daarvan met het oog op een ander bodemgebruik (punt 16, advies Witpaard).

Zoals hiervoor onder punt 1.3.1 besproken kan de agrarische gebiedsbestemming worden gewijzigd in een natuurbestemming ten behoeve van uitvoering van het provinciale natuurbeleid.

Het betreft de gebiedsplannen Het lage Midden en De Zuidwesthoek. Voor Het lage Midden gelden de volgende natuurdoelstellingen: bloemrijk grasland en rietcultuur (Grietenijldijk en De Kampen), weidevogels en bloemrijk grasland (Zandhuizerveld), bloemrijk grasland, riet en ruigte (Tjongermond) en zeer laag gelegen graslanden met weidevogels, rietpercelen en petgaten (Schoteruiterdijk). Voor het gebiedsplan De Zuidwesthoek gelden de volgende natuurdoelstellingen: graslanden (Lemsterpolders), open graslandgebied (Uitheingspolder), rietlanden en hafnatuurlijke graslanden (Doniagaasterpolder). Bebossing is dus niet aan de orde.

Er bevinden zich nauwelijks bossen in het bestemmingsplangebied en indien er enkele bomen in de bovenstaande natuurgebieden worden gekapt zal dit geen effect hebben op de Natura 2000-gebieden omdat deze gebieden geen relatie met elkaar hebben.

Ten aanzien van bebossing of ontbossing dan wel uitbreiding of wijziging daarvan met het oog op een ander bodemgebruik worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden verwacht.

4.4 Water

4.4.1 Wijziging of uitbreiding van een waterweg (punt 1, advies Witpaard).

Voor de bestemming WATER worden voor het structureel verdiepen van de waterweg geen problemen verwacht [Hulshof I.A.P., Hilbolling H., 2007]. Dit geldt ook voor bestemming WATER – LANDSCHAPPELIJKE EN NATUURLIJKE WATEREN voor de hoofdwatergeulen. In de bestaande situatie vindt onderhoud plaats om de hoofdwatergeul bevaarbaar te houden.

In het voorontwerp bestemmingsplan wordt niets vermeld over de wijziging of uitbreiding van een waterweg. Er zijn ook geen concrete plannen om een waterweg te wijzigen of uit te breiden. Daarom wordt ervan uitgegaan dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Ten aanzien van wijziging of uitbreiding van een waterweg worden geen significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden verwacht aangezien er geen concrete plannen zijn.

4.4.2 Aanleg primaire waterkering (punt 6, advies Witpaard).

De aanleg van een primaire waterkering is vooral voor het Natura 2000-gebied IJsselmeer van belang. In het voorontwerp bestemmingsplan wordt niets vermeld over de aanleg van een primaire waterkering. Er zijn ook geen concrete plannen. Daarom wordt ervan uitgegaan dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Indien in de toekomst hiervoor concrete plannen zijn kunnen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied IJsselmeer niet uitgesloten worden, in het bijzonder voor de werkzaamheden die buitendijks worden uitgevoerd. Dit betekent dat een Passende Beoordeling dient te worden uitgevoerd wanneer de plannen concreter zijn.

Ten aanzien van de aanleg van een primaire waterkering zijn er geen effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied IJsselmeer aangezien er geen concrete plannen zijn.

4.4.3 Wijziging of uitbreiding van zeedijk, deltadijk of rivierdijk (punt 7, advies Witpaard).

Voor wat betreft veiligheid moet in de omgeving van een zeedijk, deltadijk en rivierdijk rekening worden gehouden met eventuele noodzakelijke versterkingen in de toekomst. Het voorontwerp bestemmingsplan beschrijft een ruime reserveringszone binnendijks (van 100 meter) en/of buitendijks (van 175 meter). De wijziging of uitbreiding van een zeedijk, deltadijk of rivierdijk is alleen voor het Natura 2000-gebied IJsselmeer van belang.

Op basis van het bestemmingsplan en gegevens van de provincie blijkt dat er momenteel geen concrete plannen zijn voor dijkversterkingen. Indien in de toekomst hiervoor concrete plannen zijn kunnen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied IJsselmeer niet uitgesloten worden, in het bijzonder voor de werkzaamheden die buitendijks worden uitgevoerd. Dit betekent dat een Passende Beoordeling dient te worden uitgevoerd wanneer de plannen concreter zijn.

Ten aanzien van de wijziging of uitbreiding van een zeedijk, deltadijk of rivierdijk zijn er geen effecten te verwachten aangezien er geen concrete plannen zijn.

4.5 Recreatie en toerisme

4.5.1 De aanleg, wijziging, of uitbreiding van een jachthaven (punt 4, advies Witpaard).

Het Tjeukemeer en de Grote Brekken zijn bestemd als 'water landschappelijke en natuurlijke waarden'. Daar binnen zijn aanduidingen 'recreatie' opgenomen ter plaatse beide eilanden in het water. Hier zijn voorzieningen toegestaan ten behoeve van dagrecreatie zoals aanlegsteigers en stranden, maar geen jachthavens. Een uitbreidingsmogelijkheid voor het aantal aanlegsteigers kan weliswaar leiden tot een toename van het aantal vaarbewegingen, maar geeft naar verwachting geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied IJsselmeer.

Ten aanzien van de aanduidingen recreatie in het Tjeukemeer en de Grote Brekken zijn er geen significante negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Onder de aanduiding vallen namelijk recreatieve voorzieningen (kleinschalig) zoals aanlegsteigers en geen jachthavens. Deze kleinschalige recreatieve voorzieningen hebben een beperkte invloed op de Natura 2000-gebieden.

4.6 Overig

- 4.6.1 Oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijk of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke stoffen (punt 16, advies Witpaard).

Het conceptvoorontwerp laat na ontheffing (co-)mestvergistingsinstallaties toe, mits de capaciteit minder dan 50.000 kg per dag bedraagt.

Bij het verwerken van mest in een (co-)mestvergistingsinstallatie vindt ammoniakemissie plaats. De hoogte van de emissie is afhankelijk van de capaciteit, het soort mestvergistingsinstallatie en eventuele mitigerende maatregelen zoals filters. Ammoniak slaat snel neer waardoor de meeste depositie in de directe omgeving van de bron plaatsvindt. Buiten een straal van meer dan drie kilometer vanaf de bron zullen de effecten waarschijnlijk beperkt zijn. De meeste habitattypen in met name het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Afhankelijk van de locatie, de capaciteit en de soort mestvergistingsinstallaties kunnen er dan ook mogelijk negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden optreden. Aangezien er momenteel geen concrete plannen zijn voor (co-)mestvergistingsinstallaties is het niet mogelijk om de effecten hiervan te bepalen. Wanneer er concrete initiatieven zijn, zal een effectenanalyse moeten uitmaken of er mogelijk negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

De effecten van (co-)mestvergistingsinstallaties op Natura 2000-gebieden zijn pas te bepalen op het moment dat er duidelijkheid is over het soort installatie, de locatie en de capaciteit. Dit is nu niet het geval. Wanneer er concrete plannen zijn voor (co-)mestvergistingsinstallaties zal een effectenanalyse moeten uitwijzen of er significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden te verwachten zijn.

5 CONCLUSIE

In onderstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van alle activiteiten. In de tweede kolom wordt weergegeven of deze activiteit een mogelijk effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden "IJsselmeer" en "Rottige Meenthe & Brandemeer". Een '0' geeft aan er geen significant negatief effect wordt verwacht en bij een '- -' kan een significant negatief effect niet uitgesloten worden en zal een Passende Beoordeling moeten doorlopen worden. Een '-' geeft aan dat de plannen meer concreet moeten zijn betreffende activiteit en locatie. Pas dan kan met zekerheid uitgesloten worden of er negatieve effecten zijn voor de betreffende Natura 2000-gebieden en of er een Passende Beoordeling noodzakelijk is.

Activiteit	Significant effect
Landbouw	
Oprichten, wijzigen of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens.	0
Oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het kweken van vis	0
Oprichting, wijziging of uitbreiding van inrichtingen die verband houden met het vervaardigen, bewerken of verwerken van glas of glazen voorwerpen, bierbrouwerij, limonade, suikerwerk, het behandelen van hout of houten voorwerpen, keramische producten.	0
Natuur	
Bebossing of ontbossing dan wel uitbreiding of wijziging daarvan met het oog op een ander bodemgebruik.	0
Inrichting van het landelijk gebied.	0
Water	
Wijziging of uitbreiding van een waterweg	-
Aanleg primaire waterkering	-
Wijziging of uitbreiding van zeedijk, deltadijk of rivierdijk	-
Landaanwinning, droogmakerij of indijking alsmede een wijziging of uitbreiding daarvan.	0
Infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen.	-
Recreatie en toerisme	
De aanleg, wijziging, of uitbreiding van recreatieve voorzieningen in het Tjeukemeer en de Grote Brekken	0
Overig	
Oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijk of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke stoffen.	-

0 = Er wordt geen significant negatief effect verwacht

- - = Er wordt wel een significant negatief effect verwacht en een Passende Beoordeling is noodzakelijk

- = Er kan een passende Beoordeling noodzakelijk zijn afhankelijk van de lokalisatie en de specifieke activiteit.

De algemene conclusie is dat er geen activiteiten zijn die op voorhand leiden tot een passende beoordeling (- -)

Wel zijn er een aantal activiteiten die mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden kunnen hebben (-). Hiervoor moeten de plannen echter concreter zijn om deze te kunnen beoordelen, zoals gegevens van de locatie en een zorgvuldige beschrijving van de activiteit. Hieronder vallen de volgende activiteiten:

- wijziging of uitbreiding van een waterweg;
- aanleg primaire waterkering;
- wijziging of uitbreiding van zeedijk, deltadijk of rivierdijk;
- oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijk of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke stoffen.

Verder zijn er een aantal activiteiten die geen significante effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen (0):

- oprichten, wijzigen of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens;
- oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het kweken van vis;
- oprichting, wijziging of uitbreiding van inrichtingen die verband houden met het vervaardigen, bewerken of verwerken van glas of glazen voorwerpen, bierbrouwerij, limonade, suikerwerk, het behandelen van hout of houten voorwerpen, keramische producten;
- bebossing of ontbossing dan wel uitbreiding of wijziging daarvan met het oog op een ander bodemgebruik;
- inrichting van het landelijk gebied;
- de aanleg, wijziging, of uitbreiding van de recreatieve voorzieningen zoals aanlegsteigers in het Tjeukemeer en de Grote Brekken

Tot slot is er uitgegaan van het voorontwerp bestemmingsplan. Indien blijkt dat er toch activiteiten zullen plaatsvinden in of in de buurt van de betreffende Natura 2000-gebieden die niet in het voorontwerp bestemmingsplan zijn opgenomen, zal op basis van concrete plannen een effectenanalyse op de beschermde waarden van het gebied kunnen worden gemaakt. Afhankelijk van het tijdstip, de duur en de locatie van de werkzaamheden kunnen er mogelijk negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'IJsselmeer' en 'Rottige Meenthe en Brandemeer'.

Op basis van de juridische toets [Royal Haskoning, 2009] wordt geconcludeerd dat een plan-m.e.r. noodzakelijk is voor de categorie 'oprichting van een inrichting bestemd voor het bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijk of overige organische meststoffen, groenafval en GFT, niet zijnde gevaarlijke stoffen' ((co-)mestvergistingsinstallatie). Aanbevolen wordt de plan-m.e.r. op dit punt ook te voorzien van een effectenanalyse en passende beoordeling.

Effectenanalyse

Onder effecten analyse wordt een analyse van de effecten op de instandhoudingsdoelen van een of meerdere Natura 2000 gebieden als gevolg van een activiteit verstaan. Deze effectenanalyse wordt uitgevoerd wanneer alle gegevens betreffende de activiteit concreet zijn. Effecten zijn te verwachten als gevolg van verstoring door bijvoorbeeld geluid en trillingen, licht, menselijke activiteit, verlies oppervlak, chemische kwaliteitsvermindering (bijvoorbeeld verontreiniging, verzuring of overbemesting) en mechanische effecten (bijvoorbeeld betreding). Barrièrewerking en versnippering hebben mogelijk ook effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebieden. Niet alleen soorten kunnen beïnvloed worden maar dus ook de kwaliteit en/of kwantiteit van een habitatype of leefgebied kan erop achteruitgaan. Sommige soorten en habitats zijn meer gevoelig voor verschillende types verstoring dan andere.

6 LITERATUURLIJST

- **Hulshof I.A.P., Hilbolling H., 2007, *Advies plan-mer en bestemmingplan Buitengebied*, Stedenbouwkundig adviesbureau Witpaard - partners.**
- **Gemeente Lemsterland(a), 2008, *Bestemmingsplan Buitengebied 2009*.**
- **Gemeente Lemsterland(b), 2008, *Planregels*.**

Internet bronnen:

- **Ministerie van Landbouw natuur en voedselkwaliteit., n.d., *Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer'*, Geraadpleegd op 15-09-2008, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=2&id=n2k18>.**
- **Ministerie van Landbouw natuur en voedselkwaliteit., n.d., *Natura 2000-gebied 'Ijsselmeer'*, Geraadpleegd op 15-09-2008, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=2&id=n2k72>.**

Bijlage 1

Kernopgaven Natura 2000-gebied IJsselmeer

Elk Natura 2000-gebied is onderdeel van een Natura 2000-Landschap. Voor elk Landschap zijn kernopgaven geformuleerd waarmee het, evenals de Natura 2000-gebieden, een specifieke bijdrage levert aan de instandhouding van de biodiversiteit. Het IJsselmeer is toegedeeld aan het Natura 2000-Landschap Meren & Moerassen.

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)

Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplekken en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschappen Laagveen.

Evenwichtig systeem: Nastreven van een meer evenwichtig systeem met goede waterkwaliteit voor waterplanten, vissen en schelpdieren (met name in kranwierwateren H3140 en meren met krabbescheer en fonteinkruiden H3150), mede t.b.v. vogels zoals kleine zwaan A037, tafeleend A059, kuifeend A061 en nonnetje A068.

Rui- en rustplaatsen: Voldoende open water met ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut A005, ganzen, slobeend A056 en kuifeend A061.

Moerasranden: Moerasvorming aan de randen van de meren voor land-water interactie, paaigebied vis, noordse woelmuis *H1340 en voor moerasvogels als roerdomp A021 en grote karekiet A298.

Plas-dras situaties: Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels, zoals kempaan A151.

Bijlage 2

Kernopgaven Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer

Elk Natura 2000-gebied is onderdeel van een Natura 2000-Landschap. Voor elk Landschap zijn kernopgaven geformuleerd waarmee het, evenals de Natura 2000-gebieden, een specifieke bijdrage levert aan de instandhouding van de biodiversiteit. De Rottige Meenthe & Brandemeer zijn toegedeeld aan het Natura 2000-Landschap Meren & Moerassen.

Evenwichtig systeem: Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kranswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H4056 en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149, en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.

Compleetheid in ruimte en tijd: Alle successiestadia laagveenverlandings in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvlinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen *H91D0, in samenhang met gemeenschappen van open water.

Vochtige graslanden: Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kempfaan A151 en watersnip A153.

Bijlage 3

Voorstel inhoudsopgave milieueffectrapport

Voorstel inhoudsopgave

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied 2009

Samenvatting

1. Plan milieueffectrapportage

Aanleiding

Doel plan-MER in relatie met het bestemmingsplan buitengebied

Procedure en betrokken partijen

Reikwijdte en detailniveau informatie

Aanpak milieueffectbeoordeling

2. Bestemmingsplan Buitengebied 2009

Inhoud en doelen bestemmingsplan

Relatie met andere plannen en programma's

Relevante beleidsdoelstellingen

Voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen

Mogelijke alternatieven en varianten (inclusief motivering)

3. Beoordeling milieueffecten

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Milieueffecten van ruimtelijke ontwikkelingen en alternatieven:

Mitigerende maatregelen

Samenvattende beoordeling en vergelijking van alternatieven

Cumulatieve milieueffecten

4. Leemten in kennis en monitoring

Leemten in kennis

Monitoringsprogramma milieugevolgen

Bijlagen

Verantwoording gebruikte informatie, leemten in kennis en informatie

Verantwoording van het proces om te komen tot de milieubeoordeling